

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

55813

Coll. No. **693**

Title Kalpachintamani

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 893 Subject : Stotra

Title : Kalpachintāmanimāṇṭa

Author : Çāmundarāja Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : v.5.30SS

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 9.5" by 5.5" Extent : 53 foll.

Language : Sanskrit Script : Devanāgarī

Remarks : —

कल्पविंतामणिमंत्रविषयपत्रप३

कल्पिता नरुदवाकंशवरानंदकर्तृजितो जन्मसिंधोः सकलरिपुमनश्चक्रारोकमहाता ॥५॥ तज्जो
 मणि १ नमुंडसंढौ निखिलगुणनिधिधर्मकामार्थवन्तौ धामतौ तौ विनीतौ निजकुवतिवकौ सकलाधा
 ररूपो हस्तौ हासिपुक्तौ हरिचरणकजद्वंद्वसेवानुरक्तौ नतौ पित्रोर्दिजागंसकरुणरुद
 यौ जावलादीर्यकावोदियायानन्यतरस्सयोर्वरमतिर्यः कुंजकणस्मिन् नत्मीकुत्तिसरोमरा
 लवयः सौजन्यरत्नाकरः ॥ यो विद्यासुफलसुविक्रतमतिश्चा मुंडराजं कृतिकुर्वे सोहमिमं
 सुसाधककृतं प्राकस्य चिंतामणिं ॥७॥ हर्षार्थमनावलो कृतया हृष्टं मया यत्र वेत्तन
 तस्मारा मसौ धृतं सुखकरं पदौ पुराणैरिदं यो जानाति नरस्त्विमं स सदसा सिद्धिं समेति ॥
 वृंमं श्री सोपिनिगद्यतेनेपुण धीः षड्कर्मयोगोपि ॥८॥ अस्यां कृतौ पंचदशप्राकाशाः क
 तामनोसर्वविधिप्रकाशाः ॥ यस्मिन् हस्तत्रयया विधेयं तत्प्राक्किंच क्रियते ममेवां ॥ प्रथ
 मे पीठिका प्रोक्ता प्रकाशे द्वितीये गुरोः ॥ शिष्यस्य लक्षणं प्रोक्तं पश्चिं यं गुरोरपि ॥ मातृका
 याः प्रशंसा च मातृकार्वाणं तर्जनीं प्रकाशे तृतीये तर्जनीं त्रयमाह त्रयमीदृशं ॥ सिद्धसाधुः सु
 सिधोरिः स्वकृते कृतं रितं ॥ बालप्रौढौ यद्वयम्यस्त्रीपुंस्त्वण्डलक्षणं ॥२॥ राशिनक्षत्रने १

द्वेयसुप्रबुधप्रकाशनं ॥ तथार्णध्वनैः सुद्विष्यति नादिनेदनिर्णयः ॥३॥ प्रकाशे पंचमे प्रोक्तं ष
 हसंस्काराधने ॥ मंत्राणां मारिते च यप्रकाशे सप्तमे मनो ॥४॥ ग्रहणं च तथा दीक्षाविधिर्वा
 स्वातंत्र्यवत् ॥ पुरश्चरणं ॥ पस्पखानं प्रोक्तं तथाष्टमे ॥५॥ नवमे वासनं कावेरिशंतिधितवा
 सरो ॥ नखानं सिद्धिदत्ते त्रये च मंत्रयंत्रयोः ॥६॥ लेखनं लेखपत्रं च लेखनं स्वमेव च ॥ लेख
 नी च खडाकारं च स्वलोहे च निर्णयः ॥७॥ प्रोक्तवान् सर्वेषां सर्वे देशे मंत्रप्रकाशके ॥ मंत्राणां
 छंदश्च पिदैव ॥ प्राणप्रतिष्ठनं ॥८॥ उक्तमेकादशे चार्घ्यमर्पणं च कर्त्तव्यं ॥ वासनाख्यानं
 ध्यानं मंत्रतदेवतास्मृतिः ॥९॥ पञ्चवचनं तथा मुद्रातनश्च नृपमालिका ॥ चक्षित्वा यत्र पश्ये
 वत्तलं गदितं नया ॥१०॥ सिद्धेरुपायो मंत्राणां मारितो दाहरो पुनः ॥ सर्वसाधारणी रूपा
 प्रोक्ता तत्र यो ॥११॥ मंडपानां कुंडानां च तलं प्रोक्तवानहं ॥ चहर्दशे निजननंतथापं
 चदशे मया ॥१२॥ विद्वत्स्य वै लक्ष्मप्रकाशे कथितं वरं ॥ यामा मुंडं गृहेन कुंजकर्णं मजेन च ॥१३॥
 ॥ इति श्री नैगमहाती पंचामुंडराजविरचिते श्री आगमसारोदारे सर्वमंत्रसाधारणे कल्पचिंता
 मणौ पाठिका नाम प्रथमप्रकाशः ॥१॥ ॥ अथ गुरुवत्तलं ॥ तत्तुक्तं मंत्रमुक्तावया ॥ ॥ अत्राह तान्

२
 क. १०१० यः शुद्धः स्वोचिताचारतत्परः। आश्रमे वेदविक्रो धराहितः सर्वशास्त्रवित्॥ अथावा नमस्य च वि
 यवाक्यप्रियदर्शिनः। मुचिः सुवेषस्तृणः सर्वभूतसमानधीः॥ १॥ धीमाननुदत्तमतिर्लोकितविमर्ष
 कः। सुगुणोर्नासुरुतधीः। सुततः शिष्यवृत्तः॥ २॥ निग्रहानुग्रहेदो महामंत्रपरायणः॥ ऊहा
 पोहप्रकारार्हः शुद्धमायारूपाजयः। इत्यादिस्तृणैर्मुक्तो गुरुः स्याद्विनालयः॥ ॥ अथ शि
 ष्यवृत्तः। तदुक्तं नुवनेषरीकृत्ये॥ अयोग्याय नदातयो मंत्रराजस्वयातयो। अलसं वृत्तिनं
 स्त्रिहं दंतो न समचितः। अन्यायेनार्जितधनं परदाररतं सदा। न ह्यत्र तं कलुषं पिबुनं
 दुष्टमानसं। वक्ता शिष्यं कुरु चेहं अग्रगण्यं दुरात्मनां॥ ३॥ अमणौ। अन्पदे रागतं कुरु सु
 धूर्तमक्तिजे निनापा खंडिने विमर्षं कुजातिमाधिपीडितं। काश्मीरको कुण्ठाकाष्ठं कणा
 दंकरहाटकं। कावेर्यं कोशलाकाष्ठं एतां यत्नेन वर्जयेत्। गृहीयाद्यदि तद्दोषः प्रायोगुरुम
 पिबुनोत्। अमासदोषो रात्रौ च नायादोषः पतेर्यथा। तथा शिष्यस्तु तद्दोषं गुरुमात्रोपशं
 शयेत्॥ तस्मात् शिष्यं गुरोर्निमित्परीक्षेत् वपादिग्रहेत्। तथा चोक्तं मंत्रमुक्तावत्। शिष्यः शुद्धान्व
 यः आमान्वा नीलः प्रियदर्शनः। सत्यवाक् पुंश्चरितः शुद्धधीर्दुर्जनवर्जितः। कामक्रोधप २

रित्यागी रागी च गुरुपादयोः देवतामलवः कायमनोवाग्निर्द्विनिशः। नारुजो निर्जितशेष
 पानकः शुद्धान्वितः। दिनदेवपितृणां च नित्यार्चनपरायणः। मुखाविनियन्तारोपकरणः क
 रुणाजयः। परोपकारनिरतः परार्थे विगतचरः॥ तथा चोक्तं नैरवपधावती कृत्यो मंत्ररा
 धनमरः। पापनिद्रो गुरोर्नगजीरः। मौनमहा निमानी मनी स्याद्विदशः पुरुषः। मंत्रमुक्ता
 कृत्याः। इत्यादिस्तृणैर्मुक्तः शिष्योऽज्ञाधिकारनाकः। तयोर्वसरवासेन सातान्योन्यस्व
 नावयो गुरुता शिष्यतापि नान्यचेति विनिश्चयः॥ ॥ अथ गुरुपरिचर्या उक्ता। पाचार
 पद्धत्याः। आचारानां धरान्मोक्तानां गमेष्वपि निश्चिन्तान्। गुरुभक्तिश्च शांतिश्च ह्यत्र
 दक्षमाधृतिः। अस्मेवं मंत्रविज्ञेदयाभूतेषु सर्वदा। गुर्वर्थधारयेत् प्राणान् नदर्थं चार्थम
 र्जयेत्। आगुरुं सर्वयेत् त्रिंशो मनोवाक्कायकर्मभिः। शरीरमर्थं प्राणोश्च सर्वतस्मै निवेदये
 त्। गुरुणा सह सदा पियुक्तं लब्धं दयेत्। न तं दयेत् गुरुणा या मात्मपादनं दर्शयेत्। त
 स्मापयामिनः। छायां न कुया उक्ता च नः। उतिष्ठेत् गुरुगानेन स्वपेत गुरुसन्निधौ। पादुको
 पानहौ च त्रमुक्ता ववाहनादिकः। आसनं शयनं यानवर्जयेत् गुरुसन्निधौ। नदीयमाखिलं

क. चि.
३

वस्तुषु तद्व्यासनादिकं। नमस्कृत्यादिविलंभं श्रीराष्ट्रादिकमुच्चरेत्। नृणां नृणां धृताप्येता
मन्येन च समाकृता। सक्तकामगतावापि पंचधा गुरुयोषितः। अत्रेष्ट्या ह्यननीयाश्च गुरुव
ता गुरुद्विधा। गुरुवत्तु गुरुपुत्राश्च सज्जनीया मयस्कृतः। नदी यन्मृत्पदासाश्च नावमाना कदा
चन। माधवे च यथा नक्ति महादेवे यथा परा। माता पित्रोर्पथानि तस्मिन् या कर्पा निजे गुरौ। शि
वे रुष्टे गुरुनाता गुरौ रुष्टे च नो शिवे। गुरुरेव परं देवं गुरुस्यात्रिपुरां विका। ध्यानमूलं गु
रोमर्ति पूजा मूलं गुरोः पदं। मंत्रमूलं गुरोर्वाक् मूलं मूलं गुरोर्किपा। दिनाहौ श्रीगुरोर्मंत्रे नि
त्यमष्टोत्तरशतं। जस्वाभ्यमंत्रस्मरणं कर्तव्यं। सिद्धिकोत्तिनिः॥ ॥ इति श्रीनैगमहातीयका
यस्त्वामुज्ज्वलविरचितेऽगमसामोद्धारकव्यचिन्तामणे गुरुशिष्यनामाद्वितीयः प्र
काशः॥ १॥ ॥ अथ मातृकाप्रसंसा॥ तदुक्तं वामदेवमते। गणेशं नत्तत्र यो गीतौ
राशि रूपिणी। देवी मंत्रमयी नौ मातृका पीठरूपिणी॥ ॥ प्रणमामि महादेवी मातृका पर
मेश्वरी। काचरुद्रो ह्योत्रो लोचनो लोचनारामकारिणी॥ ॥ यद्दत्त राराशि यो ह्यस्मात्तं तं नुवनत्र
यं। वंदे सर्वेश्वरीं देवीं महाश्रीं सिद्धमातृकां॥ ॥ यद्दत्त महासत्प्रभो तमेतज्जगत्त्रयं। अग्रां

दिकटाक्षं तं तां वंदे सिद्धमातृकां॥ ॥ यद्देवा दशमाधारं वा जं कोणत्रयो ज्ञवं। अक्षां गदिकटाक्षं तं
जगदद्यापि दत्तते। अक्षरादितो ब्रह्मपयराक्षरवर्गिणी। अष्टांगवाक्यपत्रं दत्तमधुपक्षं
न निवासिनी॥ ॥ तामाकाराक्षरोधारसा रसाक्षरपरं। प्रणमामि महादेवी परमानंदरूपि
णी॥ ॥ अथ पियस्याजानंति नमना गपि देवता। केयं कस्मान्न ककेनेति स्वरूपारूपनावे
नो। वंदेतां महामत्तयत्तका राक्षररूपिणीं। देवी कलकलोत्रोत्रोत्रोत्रसंती पुरा। शिवांष्टी
वर्गानुक्रमयोगेन यत्र गानाश्च कंठितौ वंदेतां महावर्गं स्त्रीं महसिध्दकेश्वरीं॥ ॥ यद्दत्त
रेकमानेपि संसिद्धेस्पधर्तनेन। रवितात्पेकंदर्पशंकराक्षरविष्णुनिः॥ ॥ अथ मातृका
क्षरनिरूपणं॥ तदुक्तं नुवनेश्वरी कस्ये। अकारादित्ति कारांता मातृका कथ्यते धुना। यया
संसाधयान्न साधकः सिद्धिमाप्नुयात्॥ ॥ मृत्पुंजयमकारं स्यादाकारं कर्णलोमतं। इकारं
पुष्टिकारं स्यादाकारं कर्णलोमतं। उकारं वलमुच्चाददायि नृकारमेव च। रुकारं गुरुना
शं नरुकारं मोहनेतया। लकारं विद्वेषणं प्रोक्तं। नृकारं च्छादनेतया। स्त्रीवशे प्रोक्तमेकारं
रेकारं पुरुषस्य तु। नृकारं लोकवरपं स्यात्। हौकारं राजनरपकं। हस्तिवरपं पंचदशांघोऽंशं

मृत्पुनारानं ॥ ५ ॥ ककार विषरुतशोकं रकारं स्तोत्रनं नवेत्तुंगकारं विघ्नशमनं रूपसोनाम्प
दावकं ॥ ६ ॥ घकारं स्तननशोकं ङकारं नमिसाधनं चकारं सुखनशोकं छकारं प्रहरासं ॥
७ ॥ जकारं मृत्पुनारं चञकारं चतुरीयकं ॥ कामार्थरूपधर्मवशेषाकर्णितया ॥ ८ ॥ सना
यास्तननचैवरेवस्त्वचजायते ॥ जकारं मोहनं मोक्तं टकारं स्तोत्रनं ॥ ९ ॥ ठकारं स्त्री
जं स्पाद्विषमृत्योश्चनारानं ॥ डकारं गुरुडवीजं स्पाद्विषमृत्योश्चनारानं ॥ १० ॥ ढकारं धनदीयं
स्पाधनधान्यसमृद्धिं ॥ चडुर्वत्तजपेनैव शरवपन्ननिधिप्रदं ॥ ११ ॥ एकारं ज्ञानं प्रोक्तं त्रि
ल्लोकां सर्वसिद्धिं ॥ दिनेदिनेपंचपणं साधकाय ददाति च ॥ १२ ॥ नकारं वसुवीजं स्पाधनधा
न्यसमृद्धिं ॥ थकारं धर्मराजं स्पाधनपुनारानमुत्तमं ॥ १३ ॥ डुर्गावीजं टकारं स्पाधनयदुन
दंतया ॥ धकारं सर्वविघ्नं स्पाधनशक्त्युत्तिष्ठति ॥ १४ ॥ विषमज्वरनारापनकारं च न
वेष्टद ॥ पकारं वीर्यश्रीयं सर्वविघ्नविनाशनं ॥ १५ ॥ फकारं वासुदेवीयं धनधान्यसमृद्धिं ॥
बकारं माध्विनं प्रोक्तं तातपित्तादिरोगहं ॥ १६ ॥ नकारं नृकाजीयं नृतमेतनयापहं ॥ मका
रं कालभक्षीयं स्तनविद्वेषमोहनं ॥ १७ ॥ अणिमादिप्रदं चैव नृतज्वरविघ्नप्रायकारं वायु

वीजात्पुनारनकरं नवेत्तु ॥ १८ ॥ आयुः करं वलकरं सर्वकृत्यमवाप्नुयात् ॥ रेफस्तुव
क्रिबीजं स्पाधनकर्मणि साधयेत् ॥ १९ ॥ कपालेवास्तुलिखित्युज्जतिनामसमातिषे
त् ॥ प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा तु सप्ताहं वक्रिनातपेत् ॥ २० ॥ मारयेत्पेव संकुटं सापराधतरंडु
तं ॥ लकारं शक्रवीजं स्पाधनधान्यनिधिप्रदं ॥ २१ ॥ वकारं वाक्कलांजीं विघ्नघ्नं मृत्पुनारा
नं ॥ लक्ष्मीवीजं शकारं स्पाधनपुतेनेष्टसिद्धिं ॥ २२ ॥ सर्वसिद्धिकरं प्रोक्तं षकारं चैष्टसिद्धि
दं ॥ सकारं सारस्वतं प्रोक्तं जपतः सर्वसिद्धिं ॥ २३ ॥ हकारं शिववीजं स्पाधनपुतेनेष्टसिद्धि
दं ॥ अणिमादिगुणैश्चर्यमष्टवसेन साधयेत् ॥ २४ ॥ वाक्कसिद्धिं लक्ष्मीं शिवत्वं
शक्त्युत्तमं ॥ नकारं नृमिबीजं स्पाधनमिवाभोजपाद्वेत् ॥ २५ ॥ तकारं नारसिंहेयमयु
तेनारिनारानं ॥ एतैस्तु संपुटीकृत्य हृदयं सत्तचडु हृदयं ॥ २६ ॥ अनुक्तेन पसंख्याते युक्तमेत
द्विधा यतो ॥ आयुरारोग्यसंपत्तिकृत्य धिरेषुत्तया ॥ २७ ॥ अन्त्यसेदेन मां ज्ञायमं नवीजं
सुधाकृतं ॥ सर्वस्य साधनं दान्यां उपास्येत् यदि पार्वति ॥ २८ ॥ सर्ववशपाकर्णितानि जगत्
स्तुतयात्मकां पार्वत्यापरमं नावो वेदसवेदवित् ॥ २९ ॥ मन्त्रीयामस्वरूपात् सर्वभूतकृदं

स्त्रिता ॥ १८ ॥ नलां शिवांगौ रं मुक्तिमिच्छन्स आयेत् ॥ १८ ॥ इति श्रीनैगमशास्त्रीयकाय
 चामुंडराजविरचिते श्रीआगमसारोदधारे सर्वमंत्रसाधारणे कल्पचिंतामणौ मातृकास्त
 रस्वरूपनिरूपणं नाम तृतीयमकाशः ॥ १९ ॥ ॥ अथ मंत्रमाहात्म्यं प्रयांतरात् ॥ मननं वि
 श्वविज्ञानं त्राणं संसारबंधनात् ॥ यतः करोति सर्वसिद्धौ मंत्रश्च्युते बुधैः ॥ गारुडपुराणे ॥
 प्रणवादिनमो तं च चतुर्थं तं च सत्तम ॥ देवतायाः स्वरूपा मम त्रु मंत्रः प्रकीर्तितः ॥ तथा चोक्तं
 सप्तशताक्षरं मंत्राणां पञ्चदशो वा सोमं त्राणं प्रणवः शिरः ॥ शिरः पञ्चवसं युक्तो मंत्रका
 मनुष्या फलः ॥ मुक्तः सुप्तो मृतो न त्रौ वीर्यवानो वृथा हतः ॥ नुजंगः कीर्तितः ॥ ह्यः ॥ ह्यः ॥ ह्यः ॥
 त्रौ न्यथा फलः ॥ यत्नाद्विजये मंत्रो यदि छिन्नः सिद्धिमात्मनः ॥ न्यासं विना न वे भूतः सुप्तः स्था
 दासनं विना ॥ प्रणवेन विना मंत्रो मृतो सोमं च चतुर्थं पञ्चवेन विना मंत्रो न्यत्र संपरिकीर्ति
 तः ॥ वर्णाधिके वीर्यवानो वृथा मंत्रो गुरुविना ॥ हतो सौ कीर्तितो लोके यो दुष्टाय च दायते ॥
 रुषिदेवतं छंदोभिः परीत्य को नुजंगमः ॥ अंतरा न्येन वीजेन न्यासः कीर्तित उच्यते ॥ य
 स्य ज्ञाप्यं शृणोत्यन्यः समंत्रः ह्यः स ह्यः ॥ एकचित्ततया ध्यातुं दृष्ट्वा सिद्धिं प्रयच्छति ॥ ५

वीरिहरो मंत्रः कथं नोपास्यते जनैः ॥ ॥ इति श्रीनैगमः मंत्रमाहात्म्यं नाम चतुर्थप्रकाशः ॥
 ॥ ४ ॥ ॥ अथ सिद्धादिनेहः ॥ तदुक्तं मंत्रमुक्ताव्याः ॥ सिद्धसाधारिने देन स्वकृतान्य
 कुलेन च ॥ बाधमोदजरा ने देस्तथा स्त्री पुंन पुंसकैः ॥ राशिनत्तत्र ने देन सुप्तबुद्धादिभि
 स्तथा ॥ रुणेन च धनेनापि छिन्नादिकथनं परं ॥ तदुक्तं योगरत्नाव्याः ॥ अथ मंत्रां शकं
 शास्त्रासाधये मंत्रमुत्तमं ॥ मातृकां प्रसरेत्तत्र कुटुंबं विवर्जितं ॥ ह्यः यित्वा विधानेन त
 दधो मंत्रमाविरेत् ॥ संयोगात्तथा मात्रां ह्यः कृत्वा स्पृशेत् ॥ अथ स्थाना मसं लि
 ख्य मंत्रां कर्मयोगतः ॥ प्रसिद्धं यज्ञवे नाम किं वा स्पृशेत् ॥ न्यासः ॥ यतीनां पुण्यपातेन गु
 रूणा यत्फलं न वेत् ॥ साध्यसाधकयोर्ह्येयमंशकं लक्षणं नितं ॥ सिद्धः साध्यः सुसिद्धो
 रिच्छुर्धर्पा परिगण्यते ॥ नामात्तराणि मंत्राणां मातृका एव सर्वतः ॥ सर्वसिद्धः कुभो शोयो
 दृष्टा दृष्टफलं प्रति ॥ सर्वसाध्यः दृष्टा नः सुसिद्धः ॥ सिद्धिदो मतः ॥ सर्वादिना शिकः प्रोक्तः
 साधकस्य न संशयः ॥ आदि सिद्धो तसिद्धः सर्वसिद्धिफलप्रदः ॥ आदावने न वेसाध्यः
 रुद्रसाध्य उदाहृतः ॥ आदावने सुसिद्धः सुसिद्धिमेतः प्रसिध्यति ॥ आदावने साध्यः सुसिद्धो ते

प्रोक्तमार्गेण सिध्यति। सुसिद्धादिस्तु साधांतश्चतुर्गुणमपेक्षते। आद्यंतवोर्यथासाध्योम
 धोसिद्धमनायते। तावुन्नोसाध्यसिधोहि नपाधिकेन सिध्यति। आहोसपुष्टितः सिद्धः सु
 सिधोपेतथानवेत्। सर्वनाशकरोक्षेयसाधकस्यनसशयः। सिद्धांतरेतश्चतुश्चसुसि
 धेनापित्तुवेत्। नासौपि पुनर्विभक्तं किं कुरुषुणसिध्यति। साधांतरेतसिधस्तुसुसिधोपि
 तथायदि। सिध्यत्पतीकक्षेनसाधकस्यनान्यथा। पुणोतिरितः सिद्धः सुसिधोपितथा
 यदि। इदंशान्ततणं दृष्ट्वा दूरतः परिवर्जयेत्। रिपुणा दृष्टितोमन्नो नैव देषाकदाचन। सुसि
 धसिद्धयो संख्यांतथासाधेविपक्षयोः। गणयेदक्षतः कृत्वा दशभिर्दशभिर्दशक। सिधरा
 शोदरेकागवसुभिर्नानुभिस्त्वरेः। सिद्धराशोरुतेरावेयामसंख्याविनिर्दिशेत्। रिपुरा
 शेस्तुषः शेषोमासेसंख्यानुसामता। मासितस्मिन्स्वयायामेकवर्तयत्तुगुणमनो। ७। अ
 यवान्यप्रकारेणवचिभंशकमनाक। अकारादौकारांतमात्काक्षरसंयय। एकैका
 र्णक्रमात्तस्यवक्तुकोक्षेपुमंत्रवित्। सिधसाधसुसिधेवैरिणवैगणयेक्रमात्। साध्य
 साधकयोर्वर्णानाममंत्रसमुद्भवाः। सिधसासाध्यादिनेदेनवर्णैस्तेमंत्रमादिशेत्। मंत्र

साधकयोराधोवर्णः स्यात्सिद्धकोक्षको। सुसिद्धोराधमंत्रं त्रिप्रमेवप्रसिध्यति। साध्यकोक्ष
 छितोवर्णोचतुर्गुणमपेक्षते। रिपुकोक्षगतोहृत्सिधकंवा नसिध्यति। स्वराणंगणयिता
 र्णः साधकार्णः स्वरादितः। सिद्धादिनेदतोवाणुमातृकायां विनिर्दिशेत्। अथवामंत्रेना

अः ४ ८ व	अक ५ म	आख २ य ५ र	मार्णरुतेराशौचदुर्कते। सिद्धसा धसुसिधोरिमंत्रकाक्षितो नवेत्। ॥ त्रिप्रसिध्यतिसिद्धेणसाध्योयो गक्रतादिनि। सुसिद्धस्तनणादे वरिपुः साधकनाशकतः। तथाचो क्तमाविनाविनयेकादशरेसपाचके कृत्वा वडाविवर्जिते। आदिहान्ति	अनुडुं क ५ न अ य ५ म व उ ह	आउ दे अ ५ व च न ७ ५ फ य श
उ ५ अ फ	आः	ई घ त ल		ई रु ए अ ५ न ७ त न	ई रु ए अ ५ न ७ त न
उ ५ न प ५ द न स	ए ७ ध ष ५ द न स	उ ५ य व ५ द न स		न ल स ५ द न स	न ल स ५ द न स

खेदणान् सर्वतोयावदाचरं। अनेकादिभाषणान् लिखेत्पूर्वादिनक्रमात्। सिद्ध
 साध्यः सुसिधोरिचतुर्धापुः स्फुटीभवेत्। मंत्रसाधकयोराधोवर्णः स्यात्तत्रकोक्षग।

मंत्रः साधकं हन्ति किञ्चानास्य प्रसीदति । एकत्रिंशत्सप्तमार्गे नवरात्ररात्रिते । द्वात्रिंश
 दत्त रेमन्त्रे नाशकं परिगल्पते । गारुडादिषु सोरेषु नृसिंहादिवराहयोः । महाकूटे सुमन्त्रे
 पुनर्वसुसिद्धादिशोधनं । तथा चोक्तं योगरत्नावल्यां । सोरावौ धाम्नामन्त्रे नमस्ते नमः
 हन्ता । सिद्धसाधुसुसिधारिविचारपथि वर्जिता । आस्तासि धाम्नामन्त्रे मन्त्रायोगानाम्नाम
 सादत्त । नन्वायेके पिते मन्त्राः सर्वकामफलप्रदाः । अथवा वादिने ह । एकाक्षरादिमार
 न्त्रावामन्त्राः षडक्षरा । बालासेनैरवेणोक्ता मन्त्रा विंशति वर्णकाः । प्रोढास्ते यास्ततोभ्ये
 ये ते मन्त्राश्च विरामताः । योगरत्नावल्यां । अष्टाक्षराः कार्यनरुणा अपतिर्दिताः । तु
 र्कर्मन ऊर्वेति वृधास्ते स्तनिताः क्रियाः । अथ त्वापुंस्वैकनेदाः । मन्त्रमुक्तावल्यां स्त्रीरूपा
 ये निजायां तामन्त्राये तु नमो तगाः । नपुंसकास्ते विज्ञेयाः पुंसां सोऽङ्गफुटो तगाः । योगरत्ना
 वल्यां । स्त्रीमन्त्राश्च निचारे सुद्विद्विषे वाधिनिरुद्धे । नपुंसकाः स्मृतमन्त्रा रोषे नृसिंरु
 कामता । ७॥ अथ राशिप्रकारः । मन्त्रमुक्तावल्यां । अ-आ इ ई मे षो उ ऊ रु रू हृ षो हृ लृ ८
 मिथुना । ए ऐ कर्क । ९ । उ अ सिं ६५ । अ-अ रा ष स ह लं तः कन्या । कवर्गस्तुतः । ७ चवर्गो हृ मिता

दशगोधनुर्दशवर्गो मकरः । पवर्गः ऊं नृ ११ यस्त्वमान १२ साधकनामराशिमारभ्य गणना
 क्रमः । एवं पंचनववाधवाः स्मृताः । द्विचषद्दशमासेवकाः । त्रिसप्तसुद्गणास्तु पोषकाः । द्वाद
 शाष्टत्वारश्च पातकाः । ॥ अथ नक्षत्रप्रकारः । अ-आ अश्विनादेवगणाः । नरणां मनुष्यग
 णा ईरुत्तिकारास्तसाः । रू रू हृ हृ रोहिणी । एमृगाशिरदेव । ऐ-आरुद्राम् । उ अ पुनर्वसुदेव ।
 कपुष्पोदेव । खगाः सेवारात्तसाः । घङ् मघारा । चर्ष्वाम् । ऊं नृ उत्तराम् । अजहस्तोदेव ।
 टठ चित्रा । उ स्वातिदे । ढ ण निशापारा । तथा ह-अनुराधादेव । धनेष्टारा । नपुंसकसरा
 वर्षावाढम् । नउ म । म-अवलोदे । यरधनिष्टारा । लशतनीषारा । वशर्ष्वाम् । नउ पद
 म । ष स ह उत्तराम् । अ-अ सरेवतीदे । साधकनामात्तरा दत्तिलेन गणयेदुधः । जन्म
 संप्रतिपत्तेः प्रत्यरिसाधको वधः । मैत्रं परमैत्रं नन्मादी अपुनः पुनः ७॥ अथ मन्त्राणां
 सुप्तप्रबुद्धप्रकारो निधायतो तत्र सर्वमन्त्राः । स्त्रिधा प्रकृतिपुरुषात्मका उभयसनावास्व
 मन्त्रमात्रास्त्रिभिधान् । तेपि स्वराः षोडश सोम्याः । स्यराः सौराः । गायत्र्याः । स्यरा
 अपिरुस्वदीर्घनपुंसकनेदावेधाः । अइ उ र्दु एतेषु रू रू रू । आ ई ऊ ऐ उ अ एतेषु दृ षा पि

मस्य मंत्रस्पर्शपते। चतुर्धा पंचधा द्वेधा मेकवीरः स्वरान्वितः। बीजं वा मारुतं मंत्रं छेदितः समकालितः।
 आहौ द्विधा त्रीधामधे पुनश्चाते द्विधानवेत्। इत्युक्तं सुयोगं त्रोरुद्धरूपे निधीयते। प्राया बीजं त्रिते
 त्वं प्रागृह्ये च नास्ति चेत्। शक्तिरनरतिरित्यातः सामर्थ्येति मंत्रिणः। कामतत्त्वेन यन्मध्यमा
 या घवति मोक्षरा। पराश्वरतिमोक्षोऽकारो विंदुर्जितः। आदिमध्यावसानेषु मंत्रो सो वधिरे
 स्मृतः। पंचाक्षरस्त्वयो मंत्रो वल्लिर्वा शर्कवर्जितः। नेत्रं नरतिस्त्रयोऽङ्गः स्वशोकामयत्रदः। नवमस्व
 रसंयुक्तो जीवा रूढो स विंदुः। तस्यात्मा द्रपते प्राते किं धारावत्त्रुः कस्य। प्रासादो वा प्रवोहो सोमा
 या वायव्यदृश्यते। आदिमध्यांतदेषु कालितं तत्र च तने। फलमधे द्विधा प्राते रात्रि च नवेद्यदि
 स्तंजितं तं वदति च मंत्रं मंत्रविज्ञेनना। आदिस्त्रैः सप्तजिवा जै मारुतैः पावकाक्षरं। द्वापितं यचनं
 मंत्रं भायादिदं प्रचक्षते। द्विधा त्रिधा यथा षोडशमंत्राते यदि द्रपते। तदा स्य स्तंजितो मंत्रः स आ
 रो नमकालितः। शिवशक्तिसंयोगोऽकारो यस्यादौ नास्ति तं मनुजं वदति मारुता ह नदी न सिद्धिप्रदा
 यकः। आदिमध्यांतदेषु चतुर्धायि स्पर्शपते। मकारो मलिनः। विधातुं मंत्रं मंत्रविज्ञेनना। रकारः
 क्रोधबीजं वायस्य मध्ये ववस्थितः। फट् पंचस्थितः प्राते यस्यार्णसा तिसैः स्तुतः। यस्य वर्णं दयं म

२६

ध्ये वज्रं ते यथादिनः। ईश्वरेणाप्यसौ मंत्रो जेदितः संप्रकाशितः। वर्णत्रयं नवेद्यत्रं सदा
 नंरसंनुना। सुषुप्तरतिसिधाते प्रोक्ता जाह्नफलापहः। विधावा मंत्राजो वायः साक्षमदृशा
 पंच स्वरः। फट्कारां हर्वचं उन्मत्तः संप्रकाशितः। अस्त्रमंत्रो नवेद्यस्य मध्ये प्राते चरांनुना। एतया
 र्थं रतिरित्यातः समं नो नैव सिद्धिः। आदिमध्यांतदेषु यद्विंशोऽस्य संपुतः। ना नरसु च तेलं
 त्रेमं न सोऽष्टाक्षराक्षरः। विंशत्येको नवर्णो न मायौ कारां कुशाचितः। अध्वत्तरत्यसौ मंत्रः
 रां नुदेवेन कारितः। त्रिंशद्यत्र राता धंधा चतुः। षष्ठांशतं नवेत्। शातानि त्रीणि वर्णानि
 समं नो वृधसंक्षेपः। रु छिरो तो शिखा वर्म मध्ये नेत्रत्रयं तथा। शिवशक्त्या त्ववर्णो वा स
 मंत्रो नैक सिद्धिः। सप्ताक्षरो नवेद्यतः। ऊमा आहवर्णकः। चत्वारिंशाक्षरः प्रौढस्तरुणः
 षोडशाक्षरः। नवाक्षरस्तु निस्त्रंशोऽध्वयुक्तोऽथ मृत्पुटः। निर्जिवस्तु समारग्यातः। प्रादावो
 कारवर्जितः। आदिमध्यांतदेषु फ्रगो यस्मिन् विद्यते। सदा रितरतिरित्यातः स्तंजितः। अस्ति
 वाससा। दशाक्षरो नवेद्यमंत्रः। कूरवाक्षरो यथा। निरस्तः स नवेद्यमंत्रोऽक्षरः सत्ववर्जितः। फ्र
 वदने चतुर्धा जै पद्मिर्वा के करो मत्तः। सर्वकर्म सुनिघोपमुक्तं त्रीकमभामले। अर्धसप्ताक्ष

एवं संरोधयेद्वा नैव धामंत्रसाधकः। अथ या ऊरुतेयस्तु ग्रन्थं राजायनेनुवि। मंत्रस्यादौ तथा
 चांतेरुं दत्वा जपेत्ततः। सहस्रपंचकं जप्तोऽपो मंत्रस्पृशति। नयैतरेफ संयुक्तं रूपं सहस्र
 कं। जप्तं तद्वोधने प्रोक्तं आराधयेत्तु मंत्रिणि। आदावते तु मंत्रस्पृशेत्कृतौ कसहस्रकं। नपे
 तत्ताडनं प्राकः सर्वदोषप्रशान्तये। ऐं ह्र्यं गं अनेन मंत्रेण जपेत्तु हर्षकलरामाजिमंत्रं
 नेन मंडलमध्ये मंत्रसहस्रैकेनाभिषेचनं ईं ह्र्यं गं अनेन मंत्रेण जपेत्तु हर्षकलरामाजिमंत्रं
 पाक्षिमतीकरणे। ह्र्यं गं अनेन मंत्रेण जपेत्तु हर्षकलरामाजिमंत्रं
 षंडुमित्रसहस्रैकेन नर्पणं। मंत्राधने रूंदत्वादिनरातं वा वत्तुदिनां तिप्रतिशताई जपेत्तु इति
 गोपनं। ह्र्यं गं अनेन मंत्रेण जपेत्तु हर्षकलरामाजिमंत्रं
 इति त्रैने गमसातीयका मंत्रसंस्कारा मंत्ररोधननाम जहाः प्रकाशः॥६॥ १॥ अथ मंत्र
 ग्रहणविधिः। तदुक्तं शारदातिलके। आरंभः स्यादध्वैत्रे वक्रुडुः खमदायकः वैशाखे रत्न
 जात्रात्स्वर्गमेष्टवैमरणं ध्रुवं। अथाष्टवंधुनाशः स्यात्स्वर्गायि आचले तथा। मजानाशो १३
 नात्र पदे पुत्रयोगस्तथा धिने। कार्तिके स्वर्णान्नः स्यात्स्वर्गायि मार्गशीर्षे महोदयः। पौषे धनसमृ

द्विस्वात्माध्वमेधाविधनं। धनमोक्षं फाल्गुने च मासानां कार्ति त फलं। सन्निधौ गुरुदेवानां सि
 नपत्तेऽनुने दिने। तृतीयापंचमी चैव सप्तमी रश्मी तथा। त्रयोदश्यादिति धिषु सोमसोम्ये पु
 रोदिने। मंत्रारंभो रवौ च क्रेबुधे नैविषे शतः। शनौ मृत्युस्तयो नौ मे सोमसर्वधनिकं। स्वा
 तिपुष्पविशाखा सुरो दिना अवरणादिषु। नक्षत्रे च शुभे वेदो गुरुस्तु गुरुषु च। नंदसुराक्तयः
 शोभाः सोरा हर्षा सुकोर्तिताः। जवास्त्वमुत्तगाणेशं नृशस्वभा सुवर्जिताः। सिद्धमंत्रगुरु
 प्राप्नोय हर्षे सोमसर्वयोः। अनेषु पुण्यकालेषु सिद्धे आधो मनुनरे॥ इति मंत्रग्रहण
 विधिः। अथ दीक्षा विधिः। तदुक्तं मंत्रमुक्ताव्यां। आत्मजावं दत्वा तेषां हिरोति उरिता नपि।
 तेन दीक्षेति सा प्रोक्ता तत्स्वरूप विचारकैः। निःकं कलासकला प्रोक्ता समासा द्विधामता। धयो
 र्नामिका मुस्या नपि मंत्रमयी मता। तथा प्रोक्तं। चतुरस्रविपुलतरं मंडपमिति सुरभिमाजा
 कार्णं चंशोपमधजलोरण घटवरद्वर्पणे पेतं। तथा प्रोक्तं योगरत्नाचल्यां। चतुर्दशमिषाह
 म्यां पीड्ये त्रौ कल रोपिषा। चतुर्णां त्रिंशत्पादां दीक्षां ऊच्यते मंत्रवित्। त्रिकोणां तर्पित्वेष्टुं
 ह्यो रूं माधंतयोः शिशोः। मध्येनाम समातिर्यग्देवपिकया सने। अथाव्यक्षप कान्सम

पुष्पेरमार्गधूपयेत्। नमस्तज्जालाकुलेष्वेव त्रेधा तिसंयममारुते। शिष्यो मर्छितरुत्वेवंप्रयातं
 दृश्येदुरुः। सामान्योपसमाख्यातो विधिः। नमो। त्रिधा। विज्ञानाकलनामाधोद्वितीय
 प्रत्ययाकलः। सत्रेधनुनाय - - - - - त्रिधोदित। मुद्रविद्यादितः। स्मांतकात्तादेवसुधा
 वधिः। कौटिलिपिपर्वतं जवेधेतेययलिता। तत्राद्योमलमात्रेण युक्तो। मोमलकर्मनिः। क
 आदिनमिपयंतनलैस्तुसकलोयुत। अथदीक्षाक्रमेवमीकृत्वांवरकामदं। स्मांतगे
 म्येनादौकारयेमंडलत्रयं। प्रथमेपंगव्यस्पप्रदधानुत्रकनयं। आत्मविद्याशिवेनैत्रे
 एवाधेस्वधातिमैः। ऐं। आत्मतत्त्वायसाहा। ऐविद्यातत्त्वायसाहा। ऐशिवतत्त्वायसाहा।
 द्वितीयेरुतष्टत्तस्य द्वादशांगुलमानतः। दंतकाहप्रदातव्यंतदं। नायविचर्चितं। कौटिलि
 हा। दंतकाहदातमंनः। उर्ध्वास्यंतेपवेतत्रमंडलेपातमुत्तयेत्। पश्चिमोत्तररुद्रैश्चुनःपा
 पोन्पयामुनः। दुर्निमित्तविनाशायमुद्रयावतमस्तुतः। यागांतमंडलेशिष्यमर्धसंप्रणवा
 चिते। पादतोमस्तुवावद्विष्यद्व्यावलीकयेत्। नानेसुधं। ऊराग्रेण रुमंत्रेण स्पृशेत्त्रिधा। १४
 मार्जनायाधमपिदन्मलेमताम्यधः। त्रिधासस्पृशेत्तरेणनाराचास्त्रेणयोगतः। रुद्रि

संताप्रचैतन्यंस्फुरत्तारकारुतिः। आदायखापयेत्स्वायत्कजंरुशमुद्रया। संशोधवद्वि
 बीजेनसंख्याभूतबीजनः। तत्तनुंन्यस्तन्यंपुष्पसिरसियोजयेत्। फंवीवक्त्रिबीजं। अष्ट
 तबीजनेत्रवस्त्रेणतलेनेत्रमंत्रेणबंधयेत्। पुष्पेरमार्गधूपयेत्। पश्चिमो
 त्तररुद्रैश्चपुष्पातः। शुभाशुभे। अष्टोत्तरशतंशांतेनुक्रुयादह्ममंत्रतः। स्वप्रमाणवमाश्रय
 स्थापयेत्पूर्वमस्तकं। स्वमंगुनाशुभंरुद्रं। हृत्ते। आतः। शिखुंगुरुः। उंनमो। जायत्रिनेत्रायपिंगला
 यमहात्मने। वासायविष्णुरूपायस्वमाधिपतयेनमः। स्वमंकशुभमेतद्यं सर्वकार्येष्वशेषता।
 क्रियासिद्धिर्विधास्यामित्यत्र साहस्रहं। घृत्। उं। हिलि। मातं। गिनेमहे। वररूपपाणये। हं। स्व
 मंडनं। उं। नंदरीयं। ऊं। फं। द्वाहा। उं। हिलि। तिलि। हिलि। वपाणयेत्। हा। हति। वास्वप्रमाणवमनः।
 शुभेयुभंजवेतस्य ऊं। नुवा। हं। युने। सितं। अस्त्रे। ऐति। क्रमात्तत्रोक्तो विधिः। शिष्याधिवासने। स
 धोधिवासनं किंवा प्रकृत्वा तयथाविधि। क्त्वानित्याविधि। क्रिसेषु उच्छेत्वा सने शिखुं। ऐं। आ
 धारायनमः। ऐं। अनंतायनमः। ऐं। शान्तायनमः। ऐं। वैराग्यायनमः। ऐं। ऐश्वर्यायनमः। ऐं। पद्माय
 रतिवृद्धमासनं। उपवेश्यप्रदातयशिवास्तोस्यमस्तुके। उपकृतं समानीतेस्वदत्ते ऊर्ध्व

संहिते। षडुक्तानामधेस्ते सं। त्रिपुरा मूर्तये नमः। स्ते सं। स्ते। त्रिपुरा ये नमः। इति शिवास्तु।
 नानिकं ग्लाना देषु लघु ध्यायेत्पि चकार। क्रमात्वे त्रैयं साधमात्मविद्या शिवाभिधा। उ
 पवेशक्रे दत्ते दर्शयंतस्य योजयेत्। तन्मात्रमात्मजं ध्यायामत्र चतमनंतरं। देवीवत्मात्मशिष्या
 एतां नाडी सत्रमखंडितं। पद्म तंतुनिनं ध्यात्वा। नुक्रयात्पावकेततः। मन्त्रमंत्रेण होतव्यमात्मतत्वे
 शतत्रया। अंतरेण कृतं। इत्यादि ध्यातत्वे शतद्वयं। शिवतत्वे शतं कृत्वा प्रत्येकं ह्यर्पयित्वा।
 द्वादशांते शिवे नित्ये शिष्यं संयोजयेत्। ७। तद्याचोक्तं कुलप्रकाशतंत्रे। विरोधानि स्विता
 ध्यानं संते पाद्विस्तरादपि। शिष्यं संयोजयेन्नित्ये सर्वतन्वातिमै शिवे। शिहं स्तुतिरस्त्यार्थम्
 जेनाहोतरं शतं। कृत्वा संभ्रावयेत्। शिष्यं मम यो यो पित शिव। ननिंदे त्रिगैर्न देवान् न आगमा
 न् सुरा निदिजं। गुरुं सर्वभूतेषु दयाकार्येति सर्वदा। कृत्वा च उद्देतं पद्मं मध्यात् सर्वदितः क्र
 मात्। सुप्रतिष्ठं सुरांतं च तेजो वदमृतात्मिके। रत्नोदयं च प्राणिपंचतेषु धिरोपयेत्। गोमयं
 गोमयं सर्पि रधिस्ता र्पचमं। प्रतीच्या मुत्तरायाम्प ह्वय मध्येषु क्रमात्। विधृत्य मन्त्रमंत्रेण १५
 प्रत्येकमभि मंत्रयेत्। दुग्धमधेत्तिपे सर्वविशुद्धं चक्रशोदकं। पंचगव्यमिधिप्रोक्तं यथातंत्रेण

वेदितं। मृगाभकरिकाशां खादनमुद्राचक्रं हयं। होमे प्रशस्त्यात् कुंडं उरुं डिलंगरु संति का। उरु
 मगो घृतं प्रोक्तं मध्यमं महिषा नवं। अधमं छागं। जातंतस्मात्प्रशस्यते। कुंडं मेक करं
 वृत्तं मेखला कं गानि मत्। नित्यकर्मणि दीप्तायां शान्तो पुष्पो समं युक्तं। कुंडे चाह्वा दशज्ञेया
 संस्काराः शिवरात्रौ नः। घृते क्रमेण होतयो मनिंतथागमात्। मंत्रतत्त्वकलावर्णपदविद्य
 पसर्वका। अध्वान् षडभि प्रोक्तास्तेपि ज्ञेयाः। शिवागमात्। कर्मदीप्तागतं सर्वविधेयं शक्तिसं
 वरे। इत्तं सुदृष्टितं। शिष्या यो गपस्या देवतार्चने। ७। अभिषेकविधिं वक्ष्यिष्यामि बोधयथाक
 मं। मया साष्टा महे शोनयथोदिहा शिवागमे। विधाया ह्यद्वलं पद्ममस्तने। शक्तितं कुले। स्वशिशा
 नपर्यंतं पत्रमधेष्टुं मंत्रयेत्। जलसर्पेण कुं नेषु सिद्धि रहा वनु क्रमात्। आध्यादिमाहृजियुक्तां
 मध्यं कुं नेचने रीतिरुत्पाद्याः कृत्वा। किं वादीति कुं नेषु क्रमात्। मध्यं कुं नेयजेन्मातृसंयुता वि
 पुरां शिवा। एकस्मिन् षण्ण कुं नेयजेद्देवी समाहृता। विधायै वततः शिष्यं सर्वकृत्तुं नासने। उ
 पविश्य शिवा ध्यात्वा दीपामंत्रमया विक्ता। नवनिर्गन्धि कुं ने रं केने गथजावतः। अभिषिञ्चेत्
 रुद्धिं स्याधमं जेत त्वं वित्। अभिषिञ्चततस्तस्मै दद्यान्मंत्रं। शिर्नर्मना शैवं शाक्तं जपेन्मंत्रं

प्राप्तिदीक्षानिवेचनं। यत्तत्त्वाङ्गतासिद्धिरसिद्धिः स्यादतो न्यायाऽर्थाऽपि प्रायेण नमः। उच्यते। अधिमा
 येनमः। उच्यते। गिरिप्रायेण नमः। उच्यते। महिमायेनमः। उच्यते। शिवायेनमः। उच्यते। प्रकामा
 येनमः। उच्यते। शिवतायेनमः। उच्यते। शिवसिद्धयः। उच्यते। निवृत्तिरुभायेनमः। उच्यते। प्रतिष्ठाकभायेनमः॥
 उच्यते। विद्याकभायेनमः। उच्यते। शक्तिरुभायेनमः। उच्यते। निवृत्तिरुभायेनमः। उच्यते। प्रतिष्ठाकभायेनमः॥
 इति ग्रन्थे मन्त्रयज्ञादीनां विधिनामासप्तमः प्रकाशः॥ ७॥ ॥ अथ पुरश्चरणविधिः। नानातं
 त्रासमारुत्य श्रीमान् रविकरः कृता। पुरश्चर्या विधिं सम्पूज्य निवृत्तिस्तथा हितं। गुरुकुरुणा क
 टाक्षपाते जाते। पुरश्चरणव्यतिरेकेण साधकस्य सम्पत्सामर्थ्येन प्रवृत्तिप्रमाणसर्वकः प्र
 योगो निवृत्त्यने। यदुक्तं वैशंपायनसंहितायां। पुरश्चरणसंपन्नो भवति ह्यवहायकः॥ किं ह्ये
 किं ज्ञेयं। यैव किं मन्त्रासविस्तरैः। रक्षाणां च मन्त्राणां यादिन स्यात् पुरश्चर्या। पुरश्चर्या हि
 मन्त्राणां प्रधानं वीर्यमुच्यते। वीर्यस्य नो यथा देहो सर्वस्मिन् न तन्म। पुरश्चरणस्य नो हितयामने
 प्रकृतिः॥ ७॥ अथ तत्र प्रथमं कर्तव्यं। तत्र बुद्धेनेन दपर्वतमस्तकादौ ग्रामे कोशमात्रेन १६
 घातौ कोशकोशयुगं वा स्तेनपरिकल्प्यत्वादिहोमराचितं सिद्धिप्राप्तितानहोकावकावविधाय।

प्रत्येकं शतवारं वा दशवारं वा अस्त्रमन्त्रेण नानापरिजप्यास्त्रदेवतां तेषु संस्तव्यमध्वरः समं
 विधाय सांगत्तेन पालयन् अस्त्रं सर्वकबलिहृत्वा सर्वघ्नं दितुं तान् कालान् निवृत्तयतत्र
 तत्र दितुं तान् कालान् निवृत्तयतत्र तत्र दितुं तान् कालान् निवृत्तयतत्र तत्र दितुं तान् कालान् निवृत्तयतत्र
 सहं कुरुं विधाय शिवाय दौ पर्वते गुरुयां पूर्णशालादौ वा जपः। तदुक्तं त्वरिताज्ञाने।
 अथ जपविधानं। उच्यते। मन्त्रं प्रतिपाद्यते। येन सिद्धिर्न विहायुः अजपस्यापि देहि नः।
 नमः परिगृह्यत्वा परिमाणं च सर्वशः। न दपर्वतमस्तकादौ परिमाणेन खंडितं। विषयेन
 उच्यते। वायुकोशं गच्छति मेव वा। आहारादिविवाहार्थं तावती भूमिमाक्रमेत्। तद्विहोम
 वां काला अस्त्रमन्त्राभिमां त्रिता। नेवाहोम सर्वदिग्भोगे निवृत्त्यात्तु समततः। तेनैव कालिते
 मन्त्रानविष्टे परिजप्यते। तेन पालयन् स्वर्गेण संस्तव्यं विधानतः। अत आख्यमानिके रां क
 रालंतदनंतरं। घटाधरं महाकोपं पिशिताशनसं सकं। पिंगलात्तमर्धं केशपत्रेषु पालितो
 र्वयेत्। दिव्यमिन्द्रो बलिहृत्वा ततः स्तेनसमाश्रयेत्। गुरुयां वा ग्रहवायुदेवस्यायतने त
 था। पर्वते वा वने वा यमं न जप्यं समाचरेत्। इति अथ न्यतमं स्नानं समाश्रित्य च द्वादशरात्रात्

लोदिनेसत्यकजितास्पतत्पूर्वद्वितीयेदिनेरुविष्णान्नैकभोजनं विधाय तद्ग्रीमदिने मातरा
नां विधाय भ्राताभ्रातृपापक्षार्थं सूर्यपंचकंत्रयवासाहसहस्रं वा यथाशक्ति गायत्रीं ज
पीत्वा ब्राह्मणान् भोजनादीनाम्पर्जन्यं रुचं वसन्तकारादिना तद्विष्णोर्विषयवस्तुभिश्च सुजा
तं कृत्वा तदनुज्ञां गृहीत्वा रूविष्णान्नैकभोजनं ऊयति। कस्यचिन्मतेऽपवासमेव ऊयति।
तदुक्तं सनकुमारकल्पे। वक्रनिर्वह्य नृणां निःप्रणामे कुसुमात्मनः। आरते तत्र पंचधात्
तदनुज्ञापुरस्सरमिति। नारदाय च। जपमार्गे न कावेच मे जाचार्यं प्रहजयेत् रक्षादि। सोऽ
ग्निमदिने स्नानादिकं विधाय संकल्पं ऊयति। यथा उक्त्वा हाद्य दक्षरा मुकमंत्रस्या सिद्धि
काम इत्यमत्या कनपतदिने स्नानादिकं विधाय संकल्पं ऊयति। तद्गरा शहो मन हशांश
तर्पणं तद्गशांशः। निषेकात्मकपुरश्चरणमहं करिष्य इति मुख्या संकल्पा उक्ताः। तत्र जले वि
धाय उक्त्वा मुकमंत्रस्या मुकच्छिरमुकच्छंदो अमुकी देवता पुरश्चरणं पेयं निधोगः। इ
ति रूप्यादिस्मृतान् जपस्थाने जपहर्षरूपं विधाय कुराजिनगासो निमृडुरुस्तायतं हि हस्ता १७
यतं वा चतुरंगुलौष्ठितमासनं परिकल्पयेत्। तदुक्तं नारदाय। कुराजिनो बरेयुक्तं चतुरंगु

त्वमर्धतः। एकस्मिन्दिस्त्वं वा सुदृढं मूढनिर्मितं। तत्रोपविष्य युजानयोगं नैत्रस्य सिद्धये रति। त
त्रोपविष्य जपसर्वकृतिविधाय शिवस्य अग्निगुरुदीयानामन्यतमसन्निधानेन जपः कर्त्तव्यः। त
त्तुक्तं नारदायै। शिवस्य सन्निधानेन सर्वयोगो वागुरोरपि। दृष्टपस्य नलितस्यापि जपकर्म प्र
शस्यते। शास्त्रोक्तं लक्षणया कल्पमाणं जपमात्रं वा जपः कर्त्तव्यः। जपश्च प्रत्यहं दिवसानति
क्रमेण अद्भुतमविश्ववितं देवताकं हि निधाय नम्य नो नाधिको विधीयः। तत्तुक्तं नारदायै।
नैरंतर्विधेः प्रोक्तो नादिनं प्रतिबंधयेत्। दिवसानतिक्रमे तेषां सिद्धरोधः प्रजायते। शनैः शनै
रविष्णुं ननु तं न बिलो बित॥ क्रमेणोच्चारयेद्दण्डाद्यंतं क्रमयोगतः। देवाचित्तगता कार्या कार्य
चरुदयसि तं। जपश्च प्रातःकालान्मध्यंदिनावधिकर्त्तव्यः। अत उर्ध्वं न कर्त्तव्यः। तत्तुक्तं विजिदि
काया। शिवादींश्च गुरुं न वा जपेदिधांसमाहितः। उक्तसंख्यामितां प्रातःकालान्मध्यंदिनावधि
इति। नो जने च निस्तान्नं हविष्यान्नं शकं फलानि मूलं सत्कुंकवाक्षीरमात्रं वा। तत्तुक्तं वैशंपा
यनसंहितायां। नैस्त्रं हविष्य शाकानियोमूलफलपानि च। सत्कुंकवाक्षीरमात्रं वा पुरस्वर्धश्च घृत
यः॥ हविष्यान्नं यथा स्मृतिसारात्। इमं तिकं सितं। विनिंधान्यं मुहुर्वापि वा यवा। कलापकं गु

नीवाराधस्तुकेहिलमोचिको। राहिकां ध्यात्वा शाकं बुभुक्षकं मुकुतेरन्तःकंदं सैधवसामुदेवणे
 धिसर्पिणी। पयोनुधृतसास्वपनसाभरतका। तिनित्री जीरकचैव नागरां कमेव चारभाफल
 बलाधात्री फलान्यगुमेत्तवां। अतैरपेकं मुनयो हविष्यान् प्रचलतेतदपि वा। सुपकं कोम
 लं रं प्युद्धृतं युत्वा दुसर्वमिकथारं प्रशस्तं नतदधिकं। तदुक्तं नारदायै। मृदुकोष्ठं सुपकं च ऊर्या
 द्वैद्युजो जनां नैर्दियाणां विकारस्यातथानुजीनसाधक। यदा तदा परित्याग्यं दुष्टान् अस्मितं
 फलांशस्तान्त्रुसमशीयात् मंत्रासिद्धिसमीहया। जलाहृक्षिस्त्रोयं हरिर्दियाणां तथा नत। न
 स्माद्देवपरीक्षेयं नोक्तं पदितमीप्सुनि। अन्यथा नो जना होषः। सिद्धिरानिश्च जायते तस्मात् सर्व
 प्रयत्नेन शस्तान्नाश। जवेनर। रतिब्रह्मचर्यपरः परदूषणविरतः। वृथा कथायामौ नी एकवा
 रभोजनपकुयत्तानुक्तं चिन्तयाया। ब्रह्मचर्यपरो विरतः परदूषणो सर्वभूतसमो हतः सप्त
 देवहविष्यनुक। कस्पचिन्मतेन कभोजनो नुक्तं कमदापिकायां। पुद्गलो मोनी अष्टशरी निशाशा
 जप्तांशानात्मा सुपद्माक्षरा। रतिपद्माक्षजपयोगो पातमंत्रविष्णु। नात्तमात्तोतरनिषेधक। १८
 किं दुर्गोपायमंत्रेन स्पृशस्वमात्रं नान्यनिषेध। नागठनशयानः नान्यत्राहितचित्तः ननुत्

जून एहिकायां कुल। तदुक्तं नारदायै। नवदत्तं च भान्यमाश्रयन् कमपि स्मरन् न च नृन एहिकादि
 विकलीरुतमानसः। मंत्रसिद्धिमशो तितस्माद्यत्नपरो न वत्। नो ह्यीषानकं बुकी न नश्री न मु
 क्तकेशो न पादो प्रसार्य नोक्ततासनः। कुशशयां शायात। अवगुणधौ लोत्तरीयवस्त्राणां मविप
 र्यासेन प्रत्यहं विनियोगः। प्रज्ञावन। संध्यात्रये स्नानं चोष्माद्यनिनये ड्यमेकवास्त्रान्। तदुक्तं।
 वैरापायनसं हिलायां। स्नानं त्रिअवणं मोक्तमशक्तो हि सक्ततया। अस्त्रातस्य फलं नास्ति नरा
 तर्पणपिष्टनिति। यथाशक्ति। जोऽशदशपंचोपचाराणामन्यतमेन हजनां। नूतानुफपादेवता
 नमस्कारः। एकग्रामवासेन मस्कारश्च। अन्यथा गुरुमुद्दिश्य प्रणामत्रयं। मंत्रजपजलेन स्ना
 नकाले निषेचनं पंचविंशतिजपजलेन। दशजपजलेन। चमनं। तावत्परीजपान्नो जने च गो
 विंदमंत्रे च विवेशो गोषूक्या गोत्रासदाने च। तदुक्तं कमदापिकायां। तत्तन्मुख्यक्रियां गोषुता
 मः प्रयत्नया सनतेषु मोक्षं शानुकं पामिति। मंत्राधिष्ठात्री देवता वंदमानोऽर्घो ध्यातं न
 नुगुरुं च कुर्वन्नात्मा यं कर्म विणमि स मंत्रं न प्राप्ति स्नानकाले निषेचनं। आचमनकाले दश
 जपजलेन चमनं। स्त्रिमांसमधुसेवननिषेधः। असत्यनाथ एं दिव्यप्रभोजननिषेधश्च। नेक

वासाजपेन्नबहुवासाः। वासोविपर्याससुसर्वथा निषिद्धं। तदुक्तवैरापायनसंहितायां। नसेवेतस्त्रि
 यमांसं मधुवासाधकोत्तमः। एतानिसेवमानस्यनसिध्पतिपुरस्त्रिधा। नासत्यमभिभाषेतनेदिया
 णिप्रलोभयेत्। शयनं दन्तशुष्यायाविन्यसेषुचिरात्तनः। तदासः क्षासवेन्तिस्मत्पथाविघ्नमांश
 देत्। नैकवासाजपेभ्रं वक्रवत्त्वाक्रमेनः। उपर्यधनेवह्रिर्विस्त्रेपुरश्चरणक्रुद्धिजः। विनियोगं
 विधानेननुवेदनियमः कथितः॥ अतिप्रयासजनकं कर्मपरिहरेत्। स्त्रीशूद्रसंभाषणं। क्रुरा
 दिस्यरतिं चकुर्यात्। तदुक्तं नारदायकल्पे। स्नानं त्रिषवणं प्रोक्तं ब्रह्मचाराहविष्णुक्रु। स्त्रीशूद्रा
 न्मानसंभाषेत्। रात्रौ नपपारो नच। संध्याकालेनच जपेत्। प्रहो जेनाशुनेषुचेति। आसृणानीतमु
 द्जलेन सर्वकर्मकरणं समाप्तायां च नपु संख्यायां। अस्वाहांतमपिमं श्रीस्वाहांतमुच्चार्य जपदशां
 रोनकथितश्चोणलोमकार्यः। सारदातिलकात्। एकाक्षरमुबनेधरामं चाधिकारे। प्रजपेभ्रं वि
 भ्रं वंदाविराज्जलमानतः। त्रिस्वादुयुक्तेनृक्यात्। रष्ट्रयैर्दशांशकः। तर्पणं दशांशेनमर्जनंतद्व
 दारितः। ग्रंथांतरात्। बह्वर्चस्तं जपेभ्रं पुरश्चरणसिद्धये। आग्नेनमुद्रया दत्तौ। अयुतानां च
 द्रव्यांतलः सिध्पं संहिध्पं येनेपातकिमोनराः। तत्तुवैरापायनसंहितायां। कृत्वा मनुजपमं श्रीपुर

[illegible]

लौ लः छायास्तेत्र पाल	कलमगुडः गुणमस्तेत्रपा ल	चउजअज मूलराजस्तेत्र पाल	तनुक्तं श्रीरसरत्नाकरमंत्रखंडे शास्त्राद्वागुरुवक्त्राद्वाग्राह वेमाधयेत्पुनः पुरेवापन्ननेग्रामेखेटके सिंधुसंगमोपने गोपे वने तीर्थमहापीठे सागरे मर्वते सिद्धहस्तेन कृतवृत्ते रमणा नको गुहामात्रगृहाराण्ये स्तेत्रे वाद्यमहानंदे सिद्धस्तेत्रे दुनखा ने गृहे वाद्ययथोदितो दीपखानं विनिश्चित्य कूर्मचक्रेन सिद्धिदे। अष्टावर्गतिरवेष्टमान्मध्यातोयावडुत्तरं स्तेम। शानपदे स्तेत्रे वे दाश्रनवकोष्ठाके। रुद्रास्पनुजकृत्यं क्रिपुषेर्वाक्रमणिति।
शषसह महाराज	अश्रमरुद्रक संभारण्ये अश्रमरुद्रक	रउडदण वासुकीस्तेत्रपा ल	
गरलव पद्ममोनिस्ते त्रपाल	पद्मवनम शक्तिपुरस्ते त्रपाल	नयदधन अर्थकरस्तेत्र पाल	

स्तेत्रपालानवेतेषु द्वापानिनवकोष्ठाकः। अनृतदृष्टमूलराजवासुकी। अर्थकरशक्तिपुर। पद्म

शैलः जायास्तेत्र पाल	कसगगुडः गुणभस्तेत्रपा ल	वज्रजज श्वराजस्तेत्र पाल
शषसह मराशष	अश्रमसिद्धि सन्तानार्थ अश्रमसिद्धि अश्रमसिद्धि	वज्रजज वासुकास्तेत्रपा ल
गरजव पद्मपोनिहो त्रपाल	पद्मजम शक्तिपुरस्ते त्रपाल	नयदधन अर्थकरस्ते पाल

[illegible]

एंशांतिपौष्टिकेनयाचोक्तं रा रदा तिलके स्तं ननेगजचर्मवमारणे माषितनया मेपीचर्मा लिरोत्रा
 टेयङ्गचवर्षकर्मणि विद्वेषेनांबुकचैवगोचर्मस्यानुशांतिके वंशा सनेदराइंस्याभाषाणे बाधिसं
 कुलोधारिणां दुःखसंभूतिर्दुर्गमं दारुकासने मृणासनेयरीहानि पुत्रवै विज्विन्नम रुद्रा
 जिनैतानसिद्धिर्गोत्रार्थेनाप्रचर्मणि वस्त्राशने रोगनाशः चित्रक विहरं श्रिये पौष्टिके चैव कोशे
 यंकवले दुःखमोचनं ॥ इत्यासननिर्णयः ॥ ॥ अथ कालनिर्णयः ॥ ॥ तदुक्तं मंत्रखंडे ॥ उद्याघा
 मपयंति हेमले पौष्टिके जपेत् यामदयद्वरात्रे शिशिरमा रणेयनेत् वसंते प्रहरा दध्यावन्मध्य
 क्रकं नवेत् कार्यमाकर्षणं यन्मंत्रैरिष्टं स्पृशेत् पुनः त्राप्ते चतुर्थीये यामे हितो वैद्वेषकर्मणि न
 तोस्तमनपयं नमुद्राटं तोयदागमो सार्द्धं रात्रे निशांते च जपेत् शरदिशांतिक ॥ ॥ तथा चोक्तं योग
 रत्नावल्या ॥ दिना दियामिना प्रातस्तव षड्व्यवस्थिता ॥ शिशिराघाः समाक्रम्य नाशिरादशक्र
 मात् ॥ आरक्तपवलोवात्यः शिशिरवर्षकर्मणि उच्चातने वविसे यो वसंतो लोहितो युवा ॥ त्रिषो
 ध्मशरीरस्तुमारणे जलदागमः प्रपामागः खं नने रुद्रः शरदा रुद्रिकर्मणि हेमंतौ धवलो रुद्रः २९
 शांतिवर्षादिकर्म हत् ॥ इति कालनिर्णयः ॥ ॥ अथ दिक्निर्णयः ॥ तदुक्तं यथान्तरे हर्षस्यः

स्तं नने वरुणे अग्ना वाकर्षभोगयोः ॥ मारणे दक्षिणा स्पृशेत् नैर्कते द्वेषे नद्या ॥ शांतिके पश्चिमा स्पृशेत् नद्या
 यौतश्चाट्वा नने पौष्टिके उत्तरा स्पृशेत् नद्या नने तानसिद्धये तथा चोक्तं दानखंडे ॥ यत्र दिक्निर्णयमोना
 स्ति जपरोमादिकर्मसु तिस्रस्तत्र दिशः प्रोक्ता रेखा सोमपराजिना अपराजिना दिशो दिक् ॥
 इति दिक्निर्णयः ॥ ॥ अथ तिथिवारनिर्णयः ॥ मंत्रखंडे ॥ मुक्तपक्षे द्वितीया चतुर्थीया पंचमा तथा ॥
 बुधदेवगुरुपेता शांतिके वापि सप्तमी षष्ठी त्रयोदशी चैव चतुर्थी नवमी तथा ॥ सोमदेवगुरुपेता
 पौष्टिके राशिता बुधे ॥ अष्टमानवमी चैव दशम्ये कार्दशी तथा ॥ शुक्रभानुसुतोपेता रासा विद्वेष
 कर्मणि ॥ अहमी शुक्लमासी च प्रतिपन्नवमी तथा ॥ शुक्रभानुसुतोपेता रासा विद्वेषकर्मणि ॥ अत
 अर्द्धशुक्लशानि वारे तथा हमा ॥ उच्चातनेति रात्रे यं जपेत् शंकरनामिना ॥ अमागस्या हमा
 रुद्रा नादरा च चतुर्दशी ॥ नानुनात सुतोपेता न सुनेनाथवायुता ॥ मारयेद्भुतं होमा इति तं रं
 नापि ॥ एवं तिथिकर्मणि तिथी वारानुसारतः ॥ ॥ अथ नक्षत्राणां मुक्तं यामः ॥ अमृतम
 शपकनिकात् ॥ मृतौ यमदेवते नरणामवदक्षिण नोयमजररे ॥ विद्वेषो अश्वेषा वां वक्रिमुखो
 महिषाद्ययोः ॥ मारणे रुस्ते वायुमुखा करनोदरे ॥ ३ ॥ पौष्टिके मूले अश्वपाना गजदहो ॥

भूकले सर्वपादायामुद्विगे ॥ ५ ॥ स्तननेत्रवले हर्षाननामेरुगर्भे ॥ ६ ॥ शोषणे कृत्तिकायां दहनदेहो ॥ ७ ॥
 क्षरकरणे प्राकृतनोयविधि ॥ ८ ॥ आकर्षणे भेदायामुत्तरफाल्गुनां वासरगर्भे ॥ ९ ॥ वरुणफाल्गुनां
 ऊवरातनोवरवधरुदेवांबुजे ॥ १० ॥ इति नक्षत्रं ॥ अथ सिद्धिकराणि सेनाणि तत्रैवोक्तं ॥ महाका
 यान्नादुर्गायां नरोक्तं रांकरां लये ॥ आरुह्यो नियमो नास्ति विदेशस्य श्मशानके ॥ उच्चारं कुसिले
 स्ताने श्वेदेवा लवेतथा ॥ श्मशाने कालिकासे त्रेपेतमारुधमंत्रधित्वा दक्षिणानि मुखसि लाद
 ते संपी प्रसाधरं ॥ रिपुं स्मृत्या जपं कृत्वा सप्तवारं गमारयेत् ॥ इति नक्षत्रनिर्णयः ॥ अथ यंत्र
 मंत्राणां लेखननिर्णयः ॥ तदुक्तं ग्रंथांतरात् ॥ अथवा ॥ ७ ॥ मारणे दुर्लभे पत्रं द्विषवर्माणि साधकः ॥
 खरचर्माणि विद्वेषे मदुच्चारने ध्वने ॥ नर्जधने च परे वा च श्याकर्षणसिद्धये ॥ स्तनने वारुने वैवशि
 लावां बुधशस्त्रे ॥ क्षरसंतापयोगे च शत्रूणां मारणे तथा ॥ लिखितं भारये सर्वप्रितवस्त्रेणान्यथा ॥
 शुभकर्मणि शान्त्या निरांतिका दानिया निरां मरुत्तुं नयादीनि तानि नर्जपदे लिखेत् ॥ इति पत्रं ॥
 अथ लेखन इत्यादि ॥ लिखितानीं सिध्यति रोचना च इत्युदने ॥ उग्रा रक्षा रसं पुक्ते नान्यद्वै कुरा २२
 चना ॥ आकर्षणे तर्जनी रक्तं यंत्रं तत्र मलान्वितं ॥ नागे इमं दसुक्तेन वरपादिकमनी ॥ पित्तं विषाकं क्षीर

युक्तां

गुंजासृग् रक्तयोगेन मारणं ॥ ग्रंथान्तरात् ॥ शिवाग्निजो लोपि जनिधत्तस्वरसस्तथा ॥ मृदधूमस्त्रिकटकं
 चित्तांगरे निशानया ॥ यंत्राणां लेखनं इयं मारणे कथितं बुधे ॥ ग्रंथान्तरात् ॥ पंचांगो न्मत्तरसंग्रहविष
 स्तेनमोहयेत् ॥ विषंधनूरसं चित्तांगार समन्वितं ॥ तथैवोच्चारनादीनि शुभकर्मणि कारयेत् ॥ स्तनने
 ऊर्जिकारक्तं रक्षाहसिने त्रिये ॥ उत्कनयनो भूतं पानीयं काकरोणितां मोहिवा च पुरीषं वा लिखेद्दि
 द्विदेषकर्मणि ॥ इति इयं ॥ अथ लेखनं ॥ शांतिं कपोलिके वैव ॥ आयकर्म विधाय तथा ॥ सर्वपिसर्ग
 शमने कर्त्तव्या भति सनवा ॥ हेमरूपसमा तस्ते ताम्रजात्रि जोहना ॥ अपामार्गं नवा वापि शुभकर्मसु
 सिद्धिदक्षविद्वेषोच्चारने वैवस्तेनैव विष संनवा ॥ करं जघ्नना हारे मारणे च नराप्सिजा ॥ स्तनकर्मणि वि
 स्तेयाराजहृत्तो जवा चना ॥ दुर्वाजा वरपुर्णं उच्चारणं शिखिपिठजा ॥ क्षरस्तु दक्षिणां प्रोक्ता लेखि
 नीनां न सशेषा ॥ अशुभेषु च सर्वेषु प्रशस्तानी ह्युक्तो ह्यजा ॥ इति लेखनं ॥ अथ पञ्चकारादि
 लेखनं देहः ॥ तदुक्तं ग्रंथांतरे ॥ अथालः सत्रं कृत्वा मित्रोपकर्म यथागमं ॥ येन नुष्पति तत्रां स्तां नि
 कामां त्रिकां बुधा ॥ पञ्चकारादयो नेदायेन जानतिसाधकाः ॥ नतेषां सिध्यते कार्यं कथ्यकोटिश
 तेरपि ॥ एतत्तत्त्वविज्ञानी याशं नुना नापि पुरा ॥ मुष्ट्यानि हस्तकाशं तु धायां खनाते बुधान्

घृताणामप्यनेन कंठकालो न विधत्ते। अविदित्वा तु चैतानि मंत्रयंत्राणि यो न सेत। वृथा परिश्रम
 स्तस्य पितृते मृगशृङ्गिका। संयोगः पुनरो रोधो ग्रन्थनं च विदर्भेण। संपुटः सर्वकार्येषु विज्ञेयो म
 त्रसाधके। संयोगादौ लिखेन्नामुपपन्नवेत्तान्तं संज्ञितं। आद्यंतरंतगो रोधो ग्रन्थश्चैकाक्षरेण तु
 युक्ते मेण विदर्भे तु संपुटो मध्यसंज्ञितः। संयोगः शान्तिके यो न्यो वरपेयश्च वर्धते। मारणे च लि
 खेत् रोधः पौष्टिके चैव श्रेयसां विदर्भे स्तेयमारोग्यं संपुटः सर्वकर्मसु। अथ विवर्णमाह। देवदत्त
 स्तु संयोगः। स्तु देवदत्तपात्रवः। स्तु देवस्तु दत्तस्तु रोधः। स्तु देवस्तु वस्तु दत्तस्तु यंत्रनः। स्तु तस्तु
 दत्तस्तु वस्तु देवस्तु विदर्भेण। स्तु देवदत्तस्तु संपुटः। इति षडकारमेव। ७॥ अथ शृंखलादिने
 दा। तदुक्तयोगरत्नावल्या। शृंखलाचनयाश्च नाना राचके कथासिनी। मुण्डो मुकुटश्च कंकर्त
 रामुशालावुज। कंठकशलासि शक्तिशो मंत्रकर्मणि नादिशेत्। बाधने हरिपुष्पसंछेदसंधा वि
 नेदिने सैन्यमंत्रन विद्वेषमंत्रछेदनचालने। मारणे सर्वकार्येषु धातुं नतकर्मणि। शृंखलादीनि
 विद्यानि साधनमंत्राणि योगन। षडौ फट्पुनः प्रांतं मंत्रवर्णस्तु रंजरे। साधनानि तिसामेत्का २३
 शृंखलाप्येव यंत्रकमः। रसांशो शम्भु कामाहो वेदार्का हीपुराजिष्णु। रुद्राणां कंठपूर्वैः शृंखलादी

मनुक्रमात् ॥ ३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ इति शृंखलादिने दाः॥ ॥ इति श्रीनेगं आ
 सनकालदिक्कतिथिवारनक्षत्रणनसिद्धिकरस्तेत्रपत्रश्रवणेस्त्रिनीषडकारश्च शृंखलादिने र्निर्ण
 यो नाम नवममकाशः॥ ६॥ ॥ अथ मंत्राणां छेदरूप्यादिनिर्णयः॥ यथा रानखंडे। आर्षे छेदं च
 देवतं विनियोगस्तथैव च। वेदितव्यं यत्नेन सर्वकार्यसिद्धये। अविदित्वा तु यः कुर्याद्यजनाध्य
 यनंतपः। सो मम तर्जलादीनि तस्य चाप्यफलं लभेत्। यश्च जानाति तत्त्वेन अर्षे छेदं च देवतां वि
 नियोगतैर्वायुतस्य सम्यक्फलं न वेत्। तद्यथा। येन यदपि एणादहं सिद्धिमाप्ता च येन वै मंत्रे
 ण तस्य तस्मै कृष्णं न विस्तरं फलं। छेदना छेद उद्दिष्टं वा स सा रवचारुते। आत्मा स छेदिनी
 देवैर्मृत्योर्जातेस्तु वै पुरा। आदित्येर्व सुनिरुद्धे स्तेन छेदां सिद्धौ क्लिप्त। यस्पयस्य तु मंत्रस्य उद्दि
 ष्टा बुधा। तदा करं न वेत्तस्य देवत्वं देवतो भवेत्॥ इति छेदरूप्यादिनिर्णयः॥ अथ प्राणप्रतिष्ठा
 निर्णयः। तदुक्तं मंत्रमुक्तावल्या। आविष्टेषां धारणा सरणा च प्रायः सर्वयदशा रेतियात्तिव। या
 सवन्नि साधकेनो निधत्ते तस्यै नित्यं प्राणशब्देन मोस्तु। प्राणप्रतिष्ठा विदितं विहातं विधा
 तं प्रवक्ष्यते स प्रति सर्वसिद्धौ। यस्मादनेनो कश्चिनाः प्रयोगाद्य ध्या नवेपुर्गतो भवकल्याः। म

त्रेविंशतया नामैर्मंडले प्रतिमासु च । आदौ प्राणं प्रतिष्ठाप्य प्राणमंत्रेण मंत्रं ब्रूयत् । ग्रंथांतरात् । ये
 न प्राणं प्रतिष्ठाप्य प्राणं ब्रूयत् । न च प्राणं प्राणं कुरुषुः शक्तिः । आदि विंशतिः । या
 याः सप्तकांशानां । ओमसंज्ञं । उक्तं पुनः । समस्तो ह्यसंज्ञः स्यात् । ततो मुष्पपदं नवेत् । प्राणा इति वदे
 त् । आदि प्राणास्ततः परं । अमुष्पजीवश्च स्तितो मुष्पपदं नवेत् । सर्वे हि प्राणमुष्पांते वा अ
 नश्चतुरंतले । ओमप्राणपदे प्राणं गृह्यते सुरवे चिदंति ह्यतः । ते प्राणमंत्रो यमा
 रितः । प्रत्यमुष्पपदं सर्वपाशादीनि प्रयोजयेत् । प्रयोगेषु समारम्भानां प्राणमंत्रो मन्त्रो विनिः ।
 ब्रह्मविष्णुशिवा प्रोक्ता मुनयः स्तंत्रवेदिभिः । उक्तं मृग्युः साम उं हः । उं हः विशारदः । चेतन्यरू
 पा प्राणात्मा देवता शक्तिरिति । कवगाधैर्विषयत्वं न लेहं द्यमादितः । शिरश्च वगशङ्काधै
 रारितं तदनंतरं । ताने हि ये ह्यवगाधैस्तच्छिष्या परि कर्त्तव्याः । कर्मे हि ये पवगाधैः कवचं परा
 कर्त्तव्यं । कवचाधैः पवगाधैर्विचित्रं नमुदरितं । बुध्याधैर्वादि संयुक्तैः अस्मत्प्रयत्ना कर्त्तव्यं ।
 आत्मनो ता समाख्यानाः प्रगमंत्राः समागतयः । नाने अरण्यपयंतं पाशादीनि प्रविश्य सेतुः । रु
 द्यान् प्राप्तिपर्वतं शक्तीनां जततः परं मन्त्रादि चरणं वा वदं कुरुषुः विन्यसेत्ततः । रुदये धातुषु

मसे द्वे घं सवर्णं द्वयं द्वयकः । कर्वाध्यापकमेतेन समस्तेन विधानं विदुः । ततो विचिंतयेद्देवां जावन्
 तां जगन्मयी । ग्रंथांतरात् । अस्मिन् प्राणं प्रतिष्ठाप्य मंत्रं ब्रूयत् । शिवाय प्रणमः । रुग्युः सामा
 नि उं हः सि । अति उं हः ग उं हः । जगत्सृष्टिकरा प्राणशक्तिः परा ह्यशक्तिर्देवता रू सें बा भं सारा
 शक्तिः वा आवां भं को शक्तिः । का तकां । उं विधिपुरुषार्थे न पे विनियोगः । कं वा जेन करमु दि वि
 धाय न्यासं कुरुषुः । तद्यथा । उं आं हं को ह्यपि तसे नो वा वा का शात्मने उं हं गं खं कं को हं । आं
 रुदवाय नमः । उं आं हं को शहा स्पर्शरूपरसगो धात्मने जं जं उं हं चं को हं । आं । शिरसे स्वाहा ।
 उं आं हं को ओमत्र त्वत्सु नैका प्राण प्राणात्मने उं हं उं हं को हं । आं । उं शिरसा ये वषट् ।
 उं आं हं को वाक्पाणि पादपद्मात्मने नं धं दं धं तं को हं । आं कवचाय कुरु । उं आं हं को वचना
 दानगमन विसर्गनि दानमै मं नं वं फं पं को हं । आं नेत्रत्रयाय वौषट् । उं आं हं को मनोबुध
 अहंकारात्मने हं सप्ताष्टात्मने तं हं हं संपं शं वं लं रं यं को हं । आं । अस्त्राय फट् । इति विन्यस्य ।
 नाने दिशा दोषं पाशादीनि रुदशा दानानि देवां च शक्तिः । पाशद्वेषं मस्तकादं कुरुषुः न्यास्य
 पाशान् स्नातु ससकुरुषुः ॥ ७ ॥ आम्ना । पादतलादरम्भना नि यावत् । आ इति विन्यस्य नाने

रुदयं वावत्तुं विन्यस्य आरुदयान्मस्तकं कौरति विन्यस्य यत्तु चिरं प्रसृजिष्यं मांसे। वं
मेदसि। शं अस्ति। जं मजायां। मं मुक्ते। इं अजसि। प्राणे जावे चैव हं सवर्णं। इयं ममे मलेन व्या
पकं मस्तकादि। एवंपुस्य प्राणशक्तिस्वरूपं विन्यथायेदात्मरूपां च देवीं व्याख्यातुं सदा
जं प्राणे विन्यस्य मुखमंत्रेण पादादिमुस्तकान्तं मस्तकादिपादोत्तं व्यापकं मुखे त्रामुत्र मंत्र
स्त्वेवं। उं आं। कौं। यं। रं। वं। शं। षं। सं। हं। स। सो। हं। अमुष्पनवरात्मात्मकप्राणा अमुष्पनावर्ह
रिति। अमुष्पहृदि यमितीवा व्याकाशात्मकशब्दास्पर्शरूपरसगन्धैकत्वकचक्षुर्जिकाश्रा श्रोत्र
णात्मकवाक्पाणिपादपादपृष्ठात्मकमनोबुधरुक्कारस्त्रिजात्मकवचनादागमनविसर्ग
नंदात्मकसर्वेन्द्रियाणि इहेवागत्पुसुखचिरतिष्ठं त्रुस्वाहा। यं। रं। सं। षं। शं। वं। रं। वं। कौं। सुं। आं।
उं। रतिव्याप्य। पश्चादात्मभावनादेवाध्यायेत्। तद्यथा। रक्तानोदिरुपोतो। त्रसदरुणस
रोजाधिरूढाकराज्यैः पाशं। कौं। इं। मित्तु। प्रवमथगुणमप्युक्तं। पंचवाणान्। विजाणासूक्त
पालत्रिनयन। सित। पानवत्सोरुहा। देवी। मा। लार्कवर्णा। नवडसुखकर। प्राणशक्तिपराश्रः। २५
ध्यात्वा देवं प्रजपेत्तत्तं समाहितध्याः। आ। न्येनां। तेनुकृपाचरुणा वातदृशांशतो मंत्रो। ञ्छिं। ति

तेयंत्रेनुवनेचराप्रोक्तपरिकल्पनत्रपरमेश्वरीवाद्येप्रहजयेत्। बद्धोलेषु। हर्षेनैर्हृत्यवापुको
लकमेण। ब्रह्मणेनमः। हरयेनमः। कृत्रायनमः। आग्नेयपाश्चिमेशानकोलेषु। गणैर्नमः। ब्रह्मैर्नमः।
गिरिभायेनमः। बद्धोलेषु। धिषु। अङ्गानि। मृजयेत्। अष्टद्वे। ब्रह्मणाद्याः। मृजयेत्। दत्तात्रेयु।
लोकपाथान्। मृजयेत्। ततः। सपरिवारं। नैवेद्यं। सर्वोपचारैराराधयत्। तत्कोत्पलैः। किञ्चुकेर्वाजपा
ऊसुमेर्मन्त्रविधानवाक्यार्थं। कृत्वात्। वाजिरेकैवधारंतयथा। ॐ। अमृतायै स्वाहा। ॐ। रं वैवस्वता
यै स्वाहा। ॐ। विजावकायैः। वं। प्राणरायैः। ॐ। प्राणायामे। ॐ। वं। सन्मतायैः। ॐ। विष्णुविं
मैः। ॐ। हस्ते। प्रतिहार्यैः स्वाहा। ॐ। इति सिद्धमंत्रः। ॐ। प्रयोगे। बंधनं। कं। उवधा। पाशबीजे
नसाधं। शक्त्या। मृदु। शक्तिबीजेन। नयः। प्राणरायैः। ॐ। शोनाय। यारी। ह्रीं। श्रोक्तासाधनामा
यथा। मृताः। विवस्वतायैः। वाजिरे। प्राणरायैः। ॐ। प्राणायामे। ॐ। वं। सन्मतायैः। ॐ। विष्णुविं
ना। ते। मृताः। हरीयेताः। प्राणरायैः। सयादिकाः। गारवा। साधं। पुरुषं। ॐ। इति पाशबीजेन कं
उवधा। ॐ। इति शक्तिबीजेन। मृहीत्वा। कौं। इत्पुं। कशबीजेन। लत्पत्तगादिधातुं। रुदि। आक
र्षयेत्। तयथा। ॐ। कौं। वं। मृते। मृता। मके। देवदत्तस्य। प्राणां। स्वधातुं। आकष्य। यामि। ॐ। इत्

तदुक्तं ब्रह्मपदार्थात्। तेषां जपः शरणां कालेन मंत्रेणोर्ध्वं प्रदापयेत्। न स्पृशेत्। त्वं वश्यं। ह्रिन्
 कर्मणि न संशयः। नरपात्रं महाभागे विज्ञेयं चोत्तमं। क्लृप्त्वा। नालिकेतो ज्वरं देवि विज्ञेयं चोत्तमं
 धर्मो रत्नपात्रं च सुश्रोणि ज्ञेयं चोत्तमं कन्यसोमधर्मोत्तमं कर्तुं सन्तारं मध्यममधर्मोत्तमं। ताम्र
 पात्रादिकं वैवराजतं परिकल्पितं। जोरपात्रं समानीयाभारणोच्चारणेन तथा। स्तनकार्येषु
 काचपात्रं प्रशस्तं। काष्ठपात्रं विज्ञानीयो मन्त्राराधनं कर्माणि। नरपात्रं च गृह्णीयाद्भुक्तिमुक्ति
 मसाधते। इत्यर्थाभिनिर्णयः। ॥ अथार्धनेह शारदातिवके। गंधपुष्पाक्षतयथाङ्कशाय
 त्विजसर्पके। सद्गुरुः सर्वदेवानां मेतदर्थमुद्धारिता। ग्रंथान्तरात्। अथवासवर्णिनां शक्त्या गुड
 युतं जलं। अर्घ्यार्थं समुपादेयं इत्याहुन गवान् शिवः। इत्यर्धनिर्णयः। ॥ अथवासना। तदुक्तं
 मन्त्रखंडे। वासनात्रयं शास्त्रोक्ता कर्मवैकायुः। पिण्डा। शांतिके सोम्यरूपासौ पौष्टिके वश्यं
 मीणि। सर्वांगो ज्ञासी नीरुहा वासना ह्यहिकर्मणि। विद्वेसाधरूपं पुण्यं प्रमानं नैस्म
 रेत। भारणोच्चारणे कायवासनाक्रोधरूपिणि। काकोरुकादिभिः शत्रेन नृत्तमाणां भूतं स्म
 रेत। इत्येव वासनाकायस्थानं ध्यानमथोभते। अथखानध्यानानि। चतुःपत्रांगुलं गुयेकं

यो न लेसन खिरं। रससिद्धिस्तथावश्यं। आहस्तिः कालवर्चनं। जपनादिषु न ताविकायां रं
 समागमं। सारस्वतं नृयास्तेन वा मवाहेन साधयेत्। कृत्यं प्रकृतिं कामधेस्तिरचितेन योज
 येत्। जपते पौष्टिकं सिद्धिं शत्रुआदनमारणं विदुषो रविवादेन च रमाविमोहनां शांतिकं
 पौष्टिकं वश्यं साधयेत्। क्रूरौ दितौ। नृबो मध्ये द्विपत्रे उदत्तवाहेन साधयेत्। सुद्विधामहावि
 धामोत्तं कृतं ह्यनानि। यस्य मन्त्रस्य ध्यानं धेयं खानगतं बुधैः। अथवासवर्णिनां ध्या
 नं सिद्धिं करं ह्येगु। कंदादिदुग्तां धाता शालाशक्तिं समुक्तिनां। सुदुस्फुटिकं संकारां शांति
 के पौष्टिके सुज्ञे। सारस्वते रसे मोहे खेचरत्वे रसायने। आरकां सर्ववश्यं बुद्धं नृने मोहने पि
 च। आकर्षणे धर्मादे कौटुके सिद्धिदायिनी। चानामुच्चारणे देवे सुखं ह्यमारकर्मणि। इति
 खानध्यानानि। अथमन्त्रध्यानं। उदया र्करत्तशिशिधरधर्महृदि शसितावर्णिः। देवताधा
 नं मन्त्रवत्तु यति। ॥ अथपद्मवः। तदुक्तं नैरवपद्मावती कल्पे। विद्वेणाकर्षणं चाने सुक
 रौ कडितिकडिति प्रयोऽगं वश्यं वपद्मवैरविधे च घेसाहा। स्वधाशांतिके पौष्टिके च। तथा
 चोक्तं सप्तशती कल्पेन मोतः। शांतिके पौष्टिके च वप्रतिपात्ते वकीर्तिनः। वश्यं कर्षणं होमेषु

स्वाहंतः सिद्धिदायकः। गोषट्पञ्चसंयुक्तो मंत्रः पुष्ट्यादिसाधकः। कंकारपञ्चवोपेतो मारणो ब्राह्म
 णविना। यंत्रं गेज नकावे। सुधोरेन यनाशने। वृषडंतो मेहा। कृष्यो यदुमा। लविनाशकः। षड्
 नो। चारनेवेधे मंत्रः षड्पञ्चवोपेतः। उक्तं च मंत्रो यित्वं डेवराचार्ये। एतैः पुरखंडे च रोयथा। रा
 हो चरस्तथा देवो। आक्रमं वविरोपेतः। स्वाहंतपदोपेतः सिध्यते न च संशयः। शांतिं कुरु महा
 देवो महासंपत्तिवर्धनं नमस्तु। १६६ मंत्रं जपेत् सिध्यते भवः। पुष्ट्यादिकेषु सर्वेषु वृक्षाकर्षण
 योरपि। मरुतसंमोहका येषु वौषट्कारं नियोजयेत्। मृत्पुष्पसुधोरेषु प्रातिविच्छेदहेतुवः।
 कंकारवोपेतो देवो सर्वशत्रुविनाशकः। विद्वेषो आदने चैव खंडत्वं करणं तथा। फका रेण म
 योगे। सिध्यते न च संशयः। जाना। नमयोगेषु मंत्रसंप्रमनेषु च। वृषट्कारं समाख्यातं मं
 त्रसाधनमुत्तमं। तथा चोक्तं योगरत्नावल्याः। वृषट्स्वाहा वृषट्स्वौषट् कंफडे ताश्च नातयः।
 शांतौ वश्ये तथा पुष्टौ रुद्रा रुद्राट् मारणो। रोरो पिशांतनामेति शांतिं जाति समन्वितः। मंत्रः
 शांतोपि रोडत्वं कंफट्पञ्चविलोपदि। ॥ इति पञ्चविलोपदिः। ॥ अथ मुद्राः। तदुक्तं नैरवपु २८
 द्वावती कल्प्ये। अञ्जरी सरोजवोधधाल सस्वस वज्रमुद्रासु। आहो हिवरपरांतिके विद्वे

षण्णारो धवधसमये। ग्रंथांतरात्। वरमुद्राः कमरी ज्ञेयाः पद्मपाशगदाकया। मुरालाशानि खडा
 याः शांतिकादिभुक्तसु। इति मुद्राः। अथाक्षमाला। तदुक्तं मंत्रखंडे। जपमालादिसिध्यते मं
 त्राणां साधनोचते। अष्टोत्तरशतानां चैव वज्रः पञ्चारा मेव वा। सप्ततिरामाणि वीपिकर्तव्या जप
 मालिका। उत्तमामध्यमादीनां त्रिधा प्रोक्ता। क्रमेण तु। तथा च यथांत सत्। पञ्चविंशति मोक्षा
 र्थं सप्तविंशति पोष्टिके। त्रिशतुधनकामार्थे षड्त्रिंशद निवारके। अष्टौ सप्तपञ्चदशानि अ
 निवारफलप्रदा। इति ग्रंथांतरे। मृनाधिके महादेवी नैव सिध्यति साधकान्। मंत्रखंडे च
 सुश्रुष्यं चिताप्रोता मेरुपुक्ता। शिवोदिता। मंत्रप्रपत्ता सिध्ये शांतिं वैयापौ। छिके। स्फा
 टिकमोक्तिकी वापि प्रोतया सिनसत्रके। सर्वकामप्रसिध्यं जपेत् पुष्टाक्षमालया। सारस्व
 ते प्रराजो ह्यवश्ये सैवमकीर्तिना। रक्तचंदनजावापिसौवर्णराजतीतथा। पद्मरागमयी वापि
 शमने पत्रजीवया। प्रोतया रक्तसत्रेण पद्मसत्रेण वा पुनः। धर्मकामार्थमोक्षार्थं जपेत् पद्माक्ष
 मालया। मणिजिह्वं वसं न तै रत्नमाला साधने। निधानयत्ति। सिध्ये प्रोतया सिनसत्र
 के। अथ दंतमणिप्रोता तद्वले जपमालिका। गर्दनस्थाप्य धोदतैर्महासूत्रं बालके। अ

पमात्तामहर्त्तवाशत्रुणांमारकर्मणि। प्रेतदनेरेधोभूतेः कृत्वावाजपमालिका। नरत्वापुष्टसत्रेण
 मोतवामारकर्मणि। अरिहाजायनाचैवमोतमेतशिरोरुहेः। मारयतिनसंदहोयदिराक्रममोहि
 पु। साधयेदनयैकेशैः। ग्रथिताहंषकर्मणि निबकाहमयोवापिविद्वेषकथिताधुधेः। साति
 नापंवगयेनगंधेनोयेस्तयोपरि। पश्चात्तेनपुंड्र्यात्सर्वकार्यणि साधयेत्। कलिकटकमा
 र्ण्यातंदोलमानेचलवन। चलतेचैवविद्वेषद्वेषवैसाधकस्यच। मुखेमुखंभुसयैज्येष्ठोद्यहिन
 योजयेत्। मेरुहर्वमुखंरुत्वात्त्रमंतेभागबंधन। ७। तथाचोक्तंनृसिंहपुराणे। अजावेत्तमा
 लायाः कुशयथाधपाणिना। जपएवहिकर्मयुक्ताग्रमनसैवहि। तेयत्त्रयथांतरे। प्रारब्धा
 नासिकामुखात्प्राग्दक्षिणेनवैकमात्रा। तर्जनीमूलपर्यंतंजपेदशसुपर्वसुगमधमादिद्वयं
 पर्वजपकावेविवर्जयेत्। एतन्मेरुविजागीयाहृषितंअस्रणपुराशिबपुराणे। अगुत्वाजप
 संख्यानमेतदेकमुदाहृतं। रेवपाहागुणविधापत्रजावैशिष्टिक। शतंस्यात्तारवमात्रानि
 प्रवासेसुसहस्रक। स्फटिकेदशसाहस्रमौक्तिकेर्लत्तमुच्यते। पद्माक्षेदशसहस्रसौवर्णे २६
 कोटिरुच्यते। कुशयथाचरुह्यैः अनंतं गुणितं न वेत्। कुशयथाफलोत्कषा निधाजपे

विरोधविषयं। ग्रंथांतरादभ्यंतरेमातृकात्तमात्रा। अंतर्विदुमभासमानभुजगीपूशंनुवर्णोच्चामातो
 दप्रतिरोदतोशतमयावर्गाहकाहोतरा। इंसब्रह्मविधेहिमेरुशिखरांआमातृकात्तावलोविधानौ
 मिविचित्रमंजननीज्ञानेकदापांजुरा। इत्येतरमात्रानिर्णयः॥ अथजपतत्तणनिर्णयः। तदुक्तं
 यथांतरात्। अष्टायांकुचुकीनग्रेमुक्तकेशोमलाहृतः। अपवित्रकरोद्दुःप्रलपन्नजपेदकर्म
 त्कुदोभातः। तुधातोर्निशालस्यादिसंयुतः। दर्शनेसतिनीचानांजपकर्मविवर्जयेत्। अत्र
 मनदशनितेषांसक्र्यात्प्राणसंयमो। निरासनोशितो नोवागउज्जुतिस्तारववा। रथ्यायामशि
 वेरणेनजपेत्तिमिरांतरे। प्रसार्यपादौनजपेऊर्कस्रनएवच॥ देवैरूपमयंमातृकाध्यायेत्तमा
 नमात्मना। तथाचोक्तंमंत्रयडे। एवंधात्वाजपंक्र्यामानमोपाधुवाचके। शांतिकेपोहिकेनो
 तेमानसंजपमात्ररेत्। वशपाहृष्टानुपांशुः। स्वावाचकेतुर्कर्मणि। तथाचोक्तंनृसिंहपुराणे।
 त्रिविधोजपयहः। स्यात्तस्यनेदान्निबोधत। वाचिकश्चउपांशुः। अमानसश्चत्रिधामतः। त्रयाणां
 जपयज्ञानांश्रेयोऽस्यादुत्तरांतरः। यदुच्चनीचस्वरितैः। स्पष्टशब्दवदत्तरैः। मंत्रमुच्चारयेद्यत्तंजप
 यहः। सवाचिकः। शनैरुच्चारयेत्तमंत्रमिदोहोचराजयेत्। किंचिदुदंस्वविधाबपांशुः। सजपः। स्मृतः।

विधायाक्षरनिश्रेण्यां तर्णाद्वर्णः परात्पदं शङ्खानुचितनोऽयासः सवक्तोमानसो जपः । यासवक्तः ॥ ४ ॥
 कुञ्जपयस्तस्मिन् स्यात्ततुल्यो न वेत् । साहस्यो मानसः श्रोत्रो यस्मात्प्राधान्यपरो हि सः । शंसादुच्चैः प
 रं भाष्यार्थः । जपः शतगुणार्थः । न चक्रमननचरुसूचणार्थमलोकयन् । नापात्तिनो न ज
 पश्चनभाष्यतश्चिदास्तथा । न पदापादमाक्रम्यतथैव हितया करौ । न चासमाहितमनान् च संश्र
 नयन् नृजपेत् । तथा चोक्तं कर्मपुराणे । जपकावेन भावेत नान्मानि प्रेषयेत्कुप्यः । न कपयेत्तिरो यी
 वा दतानैव प्रकाशयेत् । गुह्यकाराक्षसासिद्धा हरति मसन्नं न पात् । एकानेव भुजे दशोत्तस्मात्क
 पं समाचरेत् । अंगिराः ॥ विना दर्शनेन श्रयस्तानं यत्र दानं विनोदकं । असंख्यातं च यत्कृतं सर्व
 तानि धनं न वेत् । न खाद्यैस्तयत्कृतं यत्कृतं मेरुलघने । यत्कृतं ब्रह्मा हानं तत्सर्वं निष्फलं
 न वेत् । एकैकाक्षरविन्यासेन सुतं न विधायिनी । असंख्यं जपेन्मन्त्रं गदधिं दुःखलात्मकं । गाप
 त्कृत्वा । प्रातर्नमो करं धत्वा मध्याह्ने च रुदितया । सायं नासामुपासीत त्रिविधं जपस्तथा ॥
 अंगुष्ठनामिकाभ्यां जपेदुत्तमकर्मणि । अंगुष्ठमध्यमाभ्यां जपेदहस्तिस्त्रिभुवो । तर्जनीयु
 ष्ठासंयोगाद्विद्वेषोच्चादने जपः । कनिष्ठांगुष्ठाभ्यां जपेत्साराण्यकर्मणि ॥ अंगुष्ठेन जपेत्काप्य

[illegible]

सोनुहितोमंनोयदिसिद्धिनजायते। उपायाः सत्रकर्तृभिः सप्तशंकरनाथितः। श्रावणबोधनंवरपंथा
 उन्नशोषपोषण। दहनानंक्रमयोगेनसत्यंसाशंकरोदितः। श्रावणभासणेजीनेयनंक्रमयोगनः॥
 तमंत्राधनमालिख्यशिविच्छंक्रमकर्तृः। उशीरोचनायांचमंत्रं संत्राधितोतिखितः। श्रावणतोयम
 धुभिः मध्येनंविखीनांतिपेन। हजनाकपनाक्षोमात्रंखितःसिद्धिर्नवेत्। इवितोपिनुसिद्धश्चेत्तबो
 धनंतस्यकारयेत्। सारस्वतेनबीजेनसंपुटीकृत्यतजपेत्। एवबुधोभवेत्सिद्धोभवेत्संस्वरांऊ
 ळं। आरक्तचंदनंऊंछंहरिद्रामदनंशिला। एतैस्तुमंत्रमालिख्यभूर्भुवःशुभोभने। धार्यः कंठे
 नवेत्सिद्धोपादनंक्रमकारयेत्। अधरोत्तरयोगेनपदेनपरिजाप्यते। ध्यायीतदेवतानंददधरो
 त्तररूपिणः। विद्यामादित्यदुग्धेनलिखित्वाकम्पराङ्गिणा। तद्याजतेनमंत्रेणसोमः कार्योदिनेदिने
 पाडितोवज्रयाविहोसिद्धस्याशयपोषयेत्। नित्यं पत्रेपुरबीजंमोघलेतस्यवोभयेत्। गोक्षी
 रैर्मधुनालिख्यविधांपाणौविधारयेत्। पोषितोपनवेत्सिद्धोभवेत्तर्वाशोभाण। दाम्पायचबी
 जाभ्यामंत्रेऊंयादित्दर्भण। एषाविद्यागन्धेधायालिखित्वावतनस्मना। शोषितोपिनुसिद्धश्चेद्दह ३१
 नीदोग्निबीजतः। आत्रेवेनरबीजेनमंत्रस्यैकैकमन्त्ररः। आपचमधठपंचयोजयेद्दहकर्मणि।

ब्रह्मजस्यतैवेनमंत्रमालिख्यधारयेत्। कंडूरोततोमंत्रः सिद्धस्याठंकरोदितः। इत्येवंसर्वमंत्राणांमुपा
 यः शंकरोदितः॥ इतिमंत्रसिद्धिकारः समापायाः॥ ॥ इतिश्रीनेमगुप्तातीयाः अर्धपात्रार्धपेदासना
 स्नानध्यानमंत्रसाधनपञ्चदेवताध्यानपञ्चवमुक्तगजाजपजस्रमंत्रसिद्धिकरोपायकथनं नामर
 कादशः प्रकाशः॥ ११॥ ॥ अथसाधारणमन्त्राः। तडंकरारहातिवके। याममात्रासिद्धायांमपोध
 मापाद्यशौचाचमनदंतधावनमुखप्रक्षालनार्दिकंस्तान्नामोपहारंरुह्यत्वातीर्थतोगोष्ठेतातटशोध
 नंउच्छायसकजान्नूतान्पेलिष्टंउज्ज्वलाप्रयोजनानामविरोधेनब्रह्मकर्मसमाचरेत्। हस्तौपादौम
 ह्यात्माचम्पुत्रेनाशिरावधनं। मुशान्स्नानंनान्निमात्रेजवेत्तित्वा। अथश्रीब्रह्मणोऽस्मादिना
 प्रयोगपठित्वाउंनिमोभगवतिरेतिदिलिहिमिलिमिलिगंगेमांपावयपावयस्तथाअनेनमंत्रेण
 आगमोक्तेनपुष्पांजलिगंगायेनिवेदयेत्। गंगेचयमुनेत्यादिनापठित्वात्रिकोणहस्तमदकोणाहा
 दपंडुंवेरस्त्रविनायकधर्मोत्कर्षाविषयस्यअंकरामुद्रयासूर्यमंडलातीर्थमावाधमधारयेत्। धेनुयो
 नात्त्रमुद्रांजदशअथमूर्धनकुवति। प्राणायाममंत्रंहरकंडंनकरेचककमेण॥ १८॥ १९॥ इति ततः
 कलशमुद्रयाएकादशधारंदिक्पालान्नमस्तुतमंस्तेनतिर्नकंडयति। आचमनं देवपितृमनुष्यान्

संतर्पदेवेत्यसाह्यः कृष्णिभ्योनमः। पितृभ्यस्तथास्तु। नृतेभ्यो वयं। नतो वैदिकसंध्यां करिष्यति
 संकल्पसंधोपास्तिं कुर्यात्। यथा। वामं हस्तेन अधस्तात् प्रोक्ष्यादा बीजं विना यदस्ति एहस्तेना उच्यते
 पंचभक्तसंज्ञैस्त्रिगारमन्त्रेन च हं रं वं ले पंच न न बीजं। ततो मूलेन सप्तमिमां चित्तं हला शिरस्त्रि
 वारं संशोक्ष्य परितो हं दक्षिण हस्ते गृह्णात्वा ध्यानेनेऽवा कुर्यात् अतः कुं चित्तं निरुत्ति कुर्यात्। यथा मन्त्रा
 जनेन छल्लवर्णं पि गधया जलमधो विरेच्य तक्रतं शिरः परितो मयित्वा अग्रे वज्रशिलां ध्यात्वा
 स्फालयेत्। हस्तेन मन्त्राद्यात्म तत्वेत्यादिना च मनत्रं यत्ततः उं ह्रस्व्यादि स्मृत्वा क्लृप्तामात्रा
 न्यासं कृत्वा इह देवता कल्पोक्तपासं कुर्यात्। ततः उं ह्रस्व्यादि स्मृत्वा मंत्रगायत्रीं जपेत्। जपदेवा
 हस्तेनि धाय वेधसंशोपास्तिं कुर्यात्। तदनंतरं गृह्णमात्स सामान्यार्घसंपाद्य वा रस्तेन कुर्यात्। नेनां बु
 नाधारं संशोक्ष्य ततो मंडपं दक्षिण गव्या पारं कृत्वा पाशां ऊरावरान्नयमाडुलिंगधरं चंडर्चुं जंगलेरां
 सजयेत्। उं गंगणपतये नमः। वामशालायां। ह्येते शंकाः। आग्निनि नं वृत्तात्तत्र यपि गोर्धशिरोरुहं
 सर्पभक्षणं चंडर्चुं जं रचक्षुं गडमरुनागपाशाधरं ध्यात्वा उं ह्रस्व्यादि स्मृत्वा तत्र पाश्चात्ततः। दारोर्धं सुदुस्फुटिक
 संकारां द्विनेत्रां गानमुशपुस्तकधारिणो मुक्ताहारविभूषितां सरस्वतीं सजयेत्। उं संसरस्वसे ३१

नमः। अधोऽंबरमध्ये पातवर्णं चंडर्चुं नां वराभयस्त्वां बुजयधारिणो द्विनेत्रां सर्वानरण्यपिनां
 दारपाखि वं सजयेत्। उं श्रीं दारत्रये नमः। ततो वामदक्षिणयोः कामदेवाय रत्नेन मः। वसंताय श्री
 त्पेन मः। पुष्पाक्षतं गृह्णात्वा समस्तदारां गदेवताभ्योनमः। इति संख्या। तयोः पार्श्वगते गंगावसुने
 पुष्पधारिणिः। ह्रस्व्यादि मर्चयेत्। अस्त्रं प्रति दारं। मितिक्रमात्वास्तु पुरुषाय नमः। अतः तरे देवी
 केंद्रोदी गच्छाविलोकनात् दिवानुभारयेद्वा घ्रात्। अस्त्राक्षि त्रितरित्तात् पार्श्वधामे स्त्रि
 जिर्गोष्ठा निविघ्नानि निवारयेत्। अपसर्पं उयेन तायेन तांनुवि संछितायेन तां विघ्नकर्तारि
 त्तेन शपं गृहीत्वा। ह्रस्वेन मंत्रेण पुष्पं पारितोष्यं प्रविश्य मागं संख्या सतस्तस्मात्तस्मात्
 त्। आसनमंत्रं स्पृशेत्। छल्लविः सुतल उं ह्रस्व्यादि देवता आसनपदासनं विनियोगः। उं ह्रस्व्या
 त्वया धृता लोकादे विवा विष्णुना धृता। त्वं च धारय मां देवी पवित्रं कुरु धासनं। इति मंत्रं सजं
 मेनां बुना नुत्पदेवो ह्रस्व्यात्। त्रिपविश्वशिवो दिव्यो गुरुभ्योनमः। भुवो दिवदं नं विधाय अस्त्रं
 त्रेण करशोधनं तालत्रयादि विध्यं। नाग्निशक्तान् विधाय आणयामत्र वं कृत्वा नृत्तं बुद्धिमा
 नरेत्। यथा। शस्तु कापनेनामृतमास्त्राया म्। धारस्त्री वंडुस्फुटिक संकारां अंगुष्ठमात्रं सु

पुण्यमणी नो द्वा दशांते परमात्मनि संसृजनेन मन्त्रेण स योऽपि किंचित्कालं सञ्चिदानं दत्तं पं परब्रह्म
 संचित्यं उक्तां ब्रह्मणे शिष्ये धिपतये नैव तिक्रमात्मने कं फट् इति पादादि जायते न चिन्मिस्पततः पं नो
 च्छातेन प्राणाया मं उक्तां विष्णवे अवधिपतये प्रतिष्ठा कलात्मने कं फट् इति आनानो पाधने संसृ
 श्य उच्चातं चतुष्टयेन प्राणाया मं उक्तां रुद्रायने जो धिपतये विधा कलात्मने कं फट् इति गु
 द्यादि रुद्रयांतं संसृ श्य उच्चातं चतुष्टयेन प्राणाया मं उक्तां रुद्रायने जो धिपतये विधा कलात्मने कं
 फट् इति विदनां रुद्रयांतं उच्चातं चतुष्टयेन प्राणाया मं आवदना ब्रह्मरं ध्रुपयेतं संसृ पं उक्तां सदा शि
 वाया काशाधिपतये शांतीत कलात्मने कं फट् इति । एकेनोच्चातेन प्राणाया मं इति भूतानि संक
 त्वा यं इति गायत्री न ध्रुव एव विंशुषका कितं मंडलं नानो संचित्यं इत्येव क्रमे संचित्येनैव मार्गेण
 बाह्यं सांमंती नैवा अंतरे न स योऽपि न तु च न म्पचं वा मुना म हा पात कं वांग पात को प पात क युतं उ
 पापत करोमा एतं ललाकार मं घं स्मरेत् । ब्रह्मरूपो शिरस्कं स्वर्णं सियं नु ज द यो सुरा पात रुद्रायु
 कं गुरुतम्य क दिव्यो तं स यो गी प द दं मंग त्प ग पात कं उ प पात करोमा एतं ललाकार मं विधी
 चनोऽख क चर्म धर पापं वा म क्तो विचिंतयेत् । एवं न तं पाप पुरुषं संतोष्य हृदय मं पि गं भा व के

33

संचित्यं तादृशं रुद्रि स मं ले स योऽपि न तु च न म्पचं वा मुना म हा पात कं वांग पात को प पात क युतं उ
 रे च येत् । वमि प मूल बी जं शुक्ल वर्णं अजो पे ता धिं श कार मंडलं रं ग रे क्रमे संचित्यं तत्तादृशं ता
 दृशेन स योऽपि न तु च न म्पचं वा मुना म हा पात कं वांग पात को प पात क युतं उ
 बुद्धं संचित्यं तन्म धा त्रि नु व न वा पिस रुद्रादि प स न ने जः संचित्यं नृ एक विंशति वारं की र्ति त्वा
 वमि प मिति ध्यात्वा जीने न पात वर्णे न रुद्रात्मा हा व म् जां ठित मंडलेन कृती न लस्य ह मि ता का शा वा
 ने न रुद्र वर्णे न रुद्रात्मा कार मंडलेन दंडं सुधी री ऊर्ध्व न्या दृशा देवता तादृशो दे ह उ त्प न्ने इति भा व येत् ।
 उक्तां सदा शिवाय मो मा धिपतये शांतीत कलात्मने नमः । इति ब्रह्मरं ध्रु उक्तां रुद्राय वा
 धा धिपतये शांति कलात्मने नमः । इति विदने उक्तां रुद्रायने जो धिपतये विधा कलात्मने नमः ।
 इति रुद्रये उक्तां विष्णवे अवधिपतये प्रतिष्ठा कलात्मने नमः पुष्टे । उक्तां ब्रह्मणे शिष्ये धिपतये
 निरुत्तिकलात्मने नमः इति पादयोः । एवमुत्पन्ने देवतात्मके देह द्वादशांते उ प र मात्मनः सर्वोक्तं
 जावं सोऽहमिति रुद्रय मानी व प्राण्यतिष्ठां कुर्वति । हर्वोक्तं उ द क्त्वा दिकं रुद्रा अनेन मन्त्रेण प्रा
 ण्यतिष्ठां कारयेत् । मन्त्रस्त्वं उक्तां रुद्रो म्पचं वा मुना म हा पात कं वांग पात को प पात क युतं उ

अमुष्णनावरहस्थितः अमुष्णसर्वेद्रियाणि अमुष्णवायुमनश्चतुष्टयं त्रिधा एवाणामादरगत्यसुखवि
रतिश्च उच्यते ॥ सोहंसः हंसं सर्वं च लंखं कोहो आर्तुः ॥ न तत्र आत्मानमेकं नावयित्वा प्रणवेन राक्षु
कायः अमृतमात्रावपत् ॥ आकान्तादिशब्देषु अकारादिस्वकारांतानि अक्षराणि न्यसेत् ॥ तच्च
आर्तुमाह कामत्रयस्य अस्त्राक्षयिः शयत्री छंदमाह कासरस्वती देवतारूढो बीजानि स्वराः शक्तयः
चतुर्विधपुरुषार्थो विनियोगः ॥ ध्यानं ॥ पंचाशद्वर्णनैर्देविहितवदनदोः पादवाक्कुक्षिवक्षोद्देशां भा
स्वकपद्मकलितशशिकलाभिर्दुर्लभा वदातां ॥ अक्षसंयुक्तचित्तालिखितवरकरां बीजाणां पद्म
संख्यां महाकल्पामुच्यते न जघननरां नारतीं तां नमामि ॥ १ ॥ इति ध्यात्वान्यसेत् ॥ तदुक्तं सिद्धसार
सूत्रे ॥ आधोमोक्षिरथापरोक्षमिदं त्रैचकण्यवुरुनाशावशेषपुरे कस्तनदनुजौ वरौ कपोव
दयां दत्ताश्चोर्ध्वमधस्तयोस्तु गतसंध्यक्षराणि क्रमाज्जिह्वा मूलमुदयबिंदुरपरोक्षवाविसर्गा
स्वराः ॥ कादिर्हस्तिणतो नुजस्तदपरोवर्गस्तु वामो नुज ह्नादिस्तद्विन्दुक्रमेण चरणौ कक्षिदयंते
फुफो ॥ वंशः दृष्ट्यन बोधन निरुदयं वादित्रयं धातवो याधाः यससमीरणश्च सपरस्त्रः क्रोधइ
त्यंबिको ॥ ३ ॥ इति वायुसमाहृता ॥ अथान्येतरमाहृता ॥ तदुक्तं शारदातिलको ॥ आधारं चतुर्दश

कृष्णकृचिवासांतवर्णाश्रयं स्वाधिष्ठानमनल्पवेद्युतकृचिवाजांतवत्पत्रकं ॥ रत्नातंमणिहर
 कंदशदलंजद्यौःफकारांतिकैःपत्रैर्हादशानिरगहृतरुचिर्मकरगवर्णाधृतंमात्राभिर्दलवोडश
 स्वरयुतंज्योतिर्विभुशंबुजंहेतोत्पत्तरपीडयुद्धस्यसुभारलोपमाशांबुजंनस्माद्
 पद्मंमहत्त्वंछंदश्चित्तानंदमयंसदाशिवपदंशक्तिनुमःशाश्वतं ॥ इत्यंतमंत्रिका ॥ कुंडालिनी
 ध्यानांगमूलाधारवत्सुखितनाडिभाप्रभास्त्वस्तपागठंत्वामस्वकंमणुनरांगेजसामूलज
 तज्जना ॥ सोमूलाद्याचरणनिष्ठुलासासचित्रानुबंधाधातासद्योमृतमथरवेःश्रावयेमोर्व
 सोमात् ॥ शिरशिनिपतितायाःबिंदुधारासुधायाःजवतिलिपिसमायासानानिरंगंमुखाद्यं
 स्वयंमुसमत्तंजातिनांतस्तुतेजः ॥ अन्तर्द्वयंस्वोदोद्यतेर्मनेजः ॥ अथमात्रकाद्यङ्गः ॥ ऊँ
 संतंपरेअनामिकाभ्यां० ऊँ ईं पं० ऊँ अंकं स्वंगंधं० ओं अंगुष्ठाभ्यां० ऊँ ईं पं० ईं तर्जनीभ्यां० ऊँ
 उंटं पं० मध्यमाभ्यां० ऊँ एतंपरेअनामिकाभ्यां० ऊँ ईं पं० कनिष्ठिकाभ्यां० ऊँ अः घं० अः कर
 तलदृष्टाभ्यां० रतिकरन्वासः ॥ अद्यांगन्वासः ॥ त्रंथांतरात् ॥ रुदयेशिरिशिशिखायांकवचा
 त्रास्थेषुसह्युर्ध्विक्रियानमःस्वाहावषट्कंबौषट्फट्पदैःषडंगविधिः ॥ तद्यथा ॥ अंकंस्वंगं

मुद्राकथितावाहनेबुधै। एषेवाधोमुखामुद्रास्थापनेसस्पतेपुन। उक्ततां गुह्ययोगेन मुह्य कृत्य क
रदया। वासनिधीकरणी नाम मुद्रा देवार्चने विधौ। अंगुष्ठागर्भिणी सैव मुद्रा स्वात्मनि रोधिना।
उत्तानमुष्ठाद्युगलासंमुखी करणी मनापु। अंगे स्नेहांगविपासः सकली करणी मनापु। अत्रेयांत
सत्। अनोपानिबुध्याः सिद्धकनिष्ठानामिकापुन। तस्या तत्तर्क मध्याधेनुमुद्रासमीक्षिता। अ
मृतीकरणं कर्वातयादेशिकसत्तम। संमुखी कृत्य तर्जनीवद्धे मुह्य दयापुवा। सयापस्ये अम
णामुद्देयमवगुंठीना। अनोपांगुष्ठासंयन्त्राविस्तारितकरदया। मद्रामुश्चेति विख्याता नूनाधि
कसमापिनी। अंगुष्ठो विधिवत् कर्वातकनिष्ठाम् अनसंस्थितौ। हस्तौ उभुक्ली कृत्य योनि
स्वाप्रकार्तिता। शारदातिवके। अयोपवारकृष्ण। तमंत्रवित् स्वागता। दिकान्। स्वागतं कुश
लं प्रसन्नं निगदेद्यतो गुरु। पादां प्रादां बुजे। दपादेव स्फुटया पुन। तनुरपामा कर्दवां च वि
धुक्तां नानि रिते। स्वधामंत्रेण वदने दधा वाचमनीयकं। ज्ञाती लवंगकं कोलैस्तुक्तं तंत्रे वदित्ति।
अर्धं विष्ठेत तोमर्द्धिं शिरोमंत्रेण देशिक। गंधपुष्पात्ततपवकुशाग्रति यमर्षिपै। सद्रव्यैः सर्व ३६
देवानामेतदर्थमुदाहृतं। स्वधा पुनाततः ऊपमिधुपकं मुखं बुजो। आपदधि मधुमिग्रहंत

उक्तं न नीजिनि धनैव ममुना कुर्यादिति चाराचमनायक गंधाजिकारयेत्तानं वासांसि परिधापयेत् । दद्या
द्यज्ञोपवीतं च साराधानरणैः सद्यः । नासकमेव मनुना पतिते मृत्कालौ । अन्त्यर्चदिवंगंधाद्यैः पूजा
दातुं पुनस्त्वं त्वगंधचंदनकर्पूरैः कात्वा गुरुमिरारितं । कमले करवारे देऊ मुदे तुलसीद्वयांकेतकीक
कारं च पञ्चोत्पलैः । ऊं ह्रीं मं ह्रीं पुं तां ग पातला नागचंपकां । आरग्वधकं लिङ्गारं पारं तीवतमात्मिकां ।
सोमं धिक् संकोरं तं पाजाराशो कमध्विका । उन्मत्ता भुनक्तं बिचकदवं मुनिपत्रकं । अन्त्याप्यपि सु
गंधानि चुष्पन्मृगाणि देशिकैः । उपदिष्टानि सजायामादृशं विचक्षणः । मलिनं भूमि संस्पृष्टं कृमि
केशादि दूष्यतां । अंग संस्पृष्टमाव्यातं त्यजेत्पुष्पितगुरुः । देवस्य मस्तकं कुर्यात्ति ऊं सुमोपहितं
सदा । हजाकारं देवतायाः नोपरि आमये नृदा । पगुरु सारगुण्युजशर्करामधुचंदनैः । धापयेत्
असामिधेना चैर्देवस्पृष्टैः । कृत्वा किं ह्यग्नौ त्रिपासर्पिणातिभजेन वा । आरोप्य दर्शयेद्दीपा
तुल्यैः सौरनशासिनः । स्वादूपादंशं विभक्तं पायसं सदृशं करं । कदलीफलसंयुक्तं साधमंत्रा निवेदयेत् ।
तत्र तत्र जलपदं घातुं पचारांतरंतरं । एव सर्वोपचारैस्तु ह्यज्योद्दिष्टा देवता । उक्तं च दानसंडे । समाप्ते
या द्विजानीया मयेतदयथाकृतं । तावदेव पुनः कुर्यान्निरुत्ति सर्वकर्मणि । प्रधानस्या क्रियायव

सागतक्रियते पुनः। तदंशाक्रियायां तु नावृत्तिर्न क्रिया। अथ पंचायतन स्तुतिप्रकारः। प्रयागे
 रेन दुक्तः। सूर्यैकं देता भुतशक्ति युक्तः। रुद्रा विघ्नेश शक्ति धर विष्णु सूर्या। श्रीनाथ विघ्नेश नगा वि
 कृताः चंडी शङ्कर पतंग रुद्राः। श्रीकृष्ण सूर्या खुर बाबिकाजा मदति। एं मध्य विहितु मन्त्राः। स्व
 स्थानगाः सर्वमनोरथां स्तेयं चति विघ्नाति पस्त्र संस्था। स्वस्थान वर्जिता देवाः। स्वशो कनय प्रदा।
 नमः। उत्तमोराजाः। पक्षस्पतिन शपति। इति पंचायतन स्तुतिः। अथ पद स्तिता। एकाच
 प्रारवेः समति स्तोत्राद्यादिनायके। नत स्तोत्र विष्णु देवस्य शिवस्यार्ध मस्तुतिता। तथा च त्रयो वय
 न्। गृहे लिंग द्वयं। श्री गणेश द्वयमेव। शक्ति त्रयं तथा। शंभु महादेव शक्रा कित। दौशंखौ नारद
 चैव शक्ति ग्राम शिवा द्वयं। देव केदार काशेना चैव सर्वदयं तथा। एतेषां स्तुतनाम्नि त्पमुद्देगं
 प्राप्नुते गृही। अथ मूर्ति स्तुतिः। तदुक्तं न विष्णु पुराणे। अनुक्त इत्यतः। पश्चादेवता प्रतिमानं
 पासे वण्ण राजतीनाम्नी वृत्तजा मूर्ति कीतया। किञ्च जपिष्णु वेणोऽनिज विज्ञानु सारतम। आ
 माख्यात्प वपयं कर्तव्याराज्य वर्जितैः। मास्तु शास्त्रे। एका गुलमार्ग्य विना स्तिता वदेवता गृहे ३२
 पुत्र प्रतिमा स्तुतानत धोर तनैर्विना। सुगणैश्च तन्ताम्न मार कृतं तथैव। ओहं विष्णु तया स संघा

त्वं परिकर्त्तिताः। शक्ति ग्रामे गमः। साधारण स्तुताना माहादश प्रकृताः। १२॥ १। अथ मंडपा
 दिसत्तणः। तदुक्तं दान संपदे। लोकायनः। मध्यां गुली कूर्परयोर्मध्ये मा माणिक करः। नदुमुष्टिः। कसोर
 तिररत्निः। सकनिष्ठकः। छंदोग परिशिष्टे। अंगुष्ठा गुलमानं उच्यते। यत्रोपदिश्यते। तत्र तत्र वृ
 हत्पर्वत्रां धिनिर्मुनयो बुधाः। अथ पंचरात्रे। कुर्याद्देह प्रवयागे पुचउदारां च मंडपान्। साकृदा
 रुनवांस्तान्। नृहृदयार्द्राः। नृसमान्। मंडपा धौ छिन्ना वेद सत्त्वात्। न्विताना तथा। वलिका
 मर्धतस्तेषां स्तनं दादराकं पुनः। बाधेपी। अमा एतत्तत्र सूत्र विनागतं। मध्यमोत्तमयोर्वेदी मं
 उपस्पृत्रि नागतः। चतुर्थो गोष्ठि निस्तस्या। त्रिसप्त पंचतोपिवा। नवैकादश द्वादशांशिका
 निः प्रकल्पयेत्। कनीया नृदश स्तस्या मध्यमो द्वादशान्वितः। तथा षोडशान्वितः। त्रैलोक्ये मंडप
 म्पादि स्तुतमः। वेद संस्था चतुः संख्या निस्पर्धः। चूडा शिखा। सरुस्ते न शिरसि उपरितन
 रं धारं तिका प्रवेष्टव्यं क्रियते। बाहू रतिः। अंतर्विम्ब सत्तन चतुष्टया पेक्षया बाधत्वा। अ
 यमर्थः। सर्वमध्य स्तन चतुष्टयं चिन्त्यन्ततो नापपरिधौ स्तनं दादराकं विनयेत्। एवं षो
 डश स्तोमंडपः संपद्यते। सूत्र भाग इति प्राक्पश्चिमायतन स्पृष्टि लोत्तरायतन स्पृष्टि

त्रस्यस्युत्तापांशपरिमितं अंतरालविहायस्तं नानिवेशनायाश्चर्चः कनीयसोद्विक्तरमिति क
 नीयसेमंडपेद्विहस्तविस्तारद्वारकार्यमध्यमोनमयोस्तुचुरंगुलानिष्टध्याविधेयं विचनरवास्तु
 शास्त्रोमंडपांतरमुष्ट्युक्तमिष्टमंडपद्वयाध्यामोधास्त्रांतरं स्फुटकाद्वितीयमंडपं कुर्वन्ति पराधु
 मास्तेमंडपं क्रियते तदा तदामपरिमाणं मंतरं त्यक्त्वा द्वितीयमंडपं कुर्वन्ति परार्थः कलाहस्तयोऽ
 शस्तः कटैः सज्जितु सञ्जाया विजयायास्तुमंडपाः । अथमंडपाः तथा चोक्तं शार्ङ्गदेवभाषां कनि
 ह्याधमकनिह्यमध्यम १ कनिह्योत्तम ३ मध्यमाधम ८ मध्यममध्यम ५ मध्यमोत्तम ५ उत्तमाध
 म ३ उत्तममध्यम ८ उत्तमोत्तम १० क्रमेण ह्येकादशराचतुर्दशजोऽशाष्टादशविंशतिद्विविंशति
 चतुर्विंशतिहस्तामंडपाः कार्याः नमैतेषां । जयविजयनद्विचरूपप्रवधनदधन्वकुसुमसंभ
 नामानः । अथमंडपसाधनं । सूत्रयेद्विहस्तसूत्रं मध्यसाधनद्वयं । सर्वपात्रिमलत्रैवतणा
 वैदित्तिणोत्तरे । सूत्रपातविनागेनद्वाराणिपरिकल्पयेत् । कोलेसूत्रविनागेनकोलांश्चैवडकार
 येत् । मंडपस्यप्रमाणेनसूत्रं संयुज्यमंत्रं विनात्रिपुल्लंततः कृत्वा चैवद्विहस्तयाक्रमं मध्यमेडपु
 टेद्विद्वान्वेदमेवडकारयेत् । तत्प्रमाणं तदेवमध्यमं पुटकंतथा । तत्प्रमाणं तदेवद्विहस्तसामा

न्यलक्षणां वेद्याविस्तारः पंचमांशो द्वायावेदी अष्टगुलिर्वा । आग्नेयेनैरुतिचैव वायव्येशा
 नकेतथा । वेद्याकोलेषु विमैऽमूत्रस्त्रान्निवेद्यायेत् । कोलेषु चैव सर्वेषु कोलेस्तान्निवेशा
 येत् । अंशान्तरात् । ह्योमचिकाषिताकुंजमंडपोऽष्टगुलोनवत् । लक्ष्मणेद्विहस्तावेदीकुंजार्धा
 शोनचोष्टनादानरवंडे । अथकोडं वरजस्तनटशाखास्तानिचमंडपस्यप्रतिदिनोद्वा
 रापेतानि कारयेत् । पंचहस्तममासास्तेविस्तारेण द्विहस्तकाण्डगुलानिष्टध्याउसस
 हस्तास्तथोत्तरे । पंचहस्तेकनीयसेमंडपे पंचहस्ताः । मध्यमेष्टहस्ताः । उत्तमे सप्तहस्ताः
 द्वादशावाविधेयाः । तथा द्विहस्ताप्रभृतिषडंगुलानिष्टध्याविस्तारो विधेयः । मस्तकेद्वाद
 शांशेन शरवचकगहाबुजैः । प्रागादिक्रमयोगेन न्यस्तेतेषां सदृशत्वात् । पंचमांशं न्यसेद्
 सर्वसाधारणो विधिः । तत्र संयुज्ये । अति कुंडं यं कासुप्रोक्ता शास्त्रार्थकोविदे । सप्तहस्ता
 पताकासुः सप्तमांशेन विसृताः । लोकपालानुचलैर्नवमीतुहीनप्रभापीतरक्तादिव
 र्णाभ्यपंचहस्ताध्वजास्तृताः । द्विपंचहस्तेर्द्विस्तेवं राजैः संयुतामताः । द्विपंचहस्तेर्द्विशस्तैः
 गरुडपुराणैः पंचहस्ताध्वजाः कायचिपुष्पेन द्विहस्तकाः । सप्तहस्तापताकासुर्विशतगुल

विसृताः। पंचरुत्तापताका नादंडाः पंचरावेशिताः। सिंदरा कर्बुरा धूम्रा धूसरा मेघसंनिताः।
 रिता पांडुवर्णाश्च भ्रावर्णा इति क्रमात्। एवं वर्णाः कुजा कार्याः पताकाः पाकरा सनात्।
 न विष्णुपुराणे विही पादात रत्नपताकां जनिन वप चवा। वेदात्रैरेखा एते तानि र्चुत्तान्यप
 राफचित्। वेदास्त्राणि चतुरस्त्राणि। आम्नायरहस्ये। कुंजानि चतुरस्त्राणि वृत्तनामास्तनी
 निर। नवपंचतथैकैवाकर्तव्यं लक्षणान्वितां नवकुंजविधानेन हस्तितु दंडाक्षके हिते। नवमं
 कारयेत् कुंजं स्वैशानादिगंतरे विधाने पंचकुंजानामीशानेन नवमेन वेत्। राक्षस रत्नावल्या।
 हस्तु वेदास्त्र हस्तानि पंचमं तीरागोचरे नारदा येपि। यत्रोपदिश्यते कुंजं चतुष्कं तत्र कर्मणि।
 वेदास्त्रमर्द्धं च चतुष्कं पञ्च निनंतथा। कुर्यात् कुंजानि चत्वारि प्राच्यादिस्तु विवक्षणा। कुंजं
 व्यंतरं चैव सपादकरसंमितं। पीठवत्कर्तयेत् कुंजं सुप्रमाणेन गतं कर्तुं। नवकुंजपरिशिष्टे।
 मुक्तौ मुक्तौ तथा पुष्टौ जीर्णो धारे विशेषतः। सहाहो मतयाशां तौ एकवरुणादिगताः। कामिके
 पुनस्तद्विस्तृतफलार्थं कुंजोक्तिर्यथा। ऐंशांस्तने चतुष्कोणमन्त्रो नागेन गतः। चतुर्थं ३६
 मारणे याम्येनैर्कते द्वे त्रिकोणकं। वारुण्यांशांति क्वेत्तं प्रदस्त्रमुच्चारयेत् त्रिवेदायां पौष्टि

केपयतौ सामास्यमुक्तिः। सर्वेषु चैतेषु होमानुसारेण हस्तादिमात्रं क्षेत्रफलमुपकल्प
 नीयात्। कुंजं न विष्णुपुराणे। मुष्टिमानं शतार्द्धं तु शतं चारति मात्रकां सहस्रं त्वयरोतये कुं
 र्यात् कुंजं कशत्मकं। द्विहस्तमुत्तमं चतुर्हस्तमेचतुःकरं। अष्टहस्तात्मकं कुंजं कोटिहोमे पुना
 धिकं। मुष्टिमानमिति बधुमुष्टिहस्तमात्रमित्यर्थः। प्रयांतरात् प्रायतः संसाध्यतु प्राची कुंजनि
 र्माणमारभेत्। चित्राखाताने प्राचीरुत्तिकादर्शने अवलोदये। तथा प्राचीनप्राचीरविदर्शने।
 करणकरीरवात्। नायसमाप्तिनिजवृत्तहृदि स्थितं कैरायातिस्वयेद्वरेणैकान्ते। कस्तुस्त्रि
 निवक्तिवलितां परेक्षि प्राचीं न वेदयनारिस्पृचिता नृपालीयाशवस्त्रायावत्प्रमाणारक्तुः स्या
 तांतावदेवागमो नरेत्। आगमाधेन वेत्तुं मरुर्धन निरेणुनां श्दहानं चतुरस्रादि कुंजानामुद्वा
 रक्रमोत्रिधा यते। चतुरस्रं तावदाह विषकर्मा कृत्वा प्राक् सत्रमर्द्धं किं हस्तिणेतरमष्टयोः नास्त
 स्रंततः कोणैरकैश्चतुरस्रकं। एवं कनापुपायेन प्राचीं निश्चित्य प्राक् पश्चिमां यनारे स्वामालि
 स्मगमर्धभागेन लांछयित्वा तं बाधित्वा। हस्तिणेतरदिशो मर्ध्वं वक्ष्यति। सत्रोपरि सत्रांतर
 निपातात् स्वस्तिकमज्ञाहतिः शिल्पशास्त्रेषु मस इत्युच्यते। मस हवे निःपत्तिः चात्रैवं कायाहिर्वा

करेखापरिमितस्पर्शस्त्रस्यायंतस्पाश्वरेखायाः अपुरं प्रांतं तस्यैव सत्रस्याधनिधायनत्। म
 लेनिधायस्त्रांतरं परिन्नाम्पस्त्रयेत्। द्वितीयं वृत्तं कुर्यात्स्पर्शं च द्वयं च तेदृष्टिणोत्तरयोर्दिशो
 मसद्वयनिष्पत्तेः। अथ मसद्वयैर्द्वौ करेखाणां कर्तव्यं कस्यत्र निपात्यदृष्टिणोत्तराय तारेणां वि
 खेत्। एवं दृष्टुं साधिता सुविदिक साधनार्थकोणां लक्ष्येत् तत्राये प्रकारः। सर्वनिष्पन्नरेखा
 प्रांतश्च द्वयस्य प्रत्येकं पार्श्वद्वये च कार्ष्णि तत्र परिमाणस्यार्धमर्धं निधाय तस्य धौ कोणां
 छनानि कुर्यात्। ततः कोणां छनेषु सत्रं च द्वयं निपातनात् स्पर्शं दृष्टुं सुखयोनिकं चतुर
 स्त्रं कुंडं कुर्यात्। योनां कुर्यात्। तामुह्यं चतुरस्रं कुर्यात्। तस्य सुकामिकाशास्त्रात् पंचमांशं पुरो
 मस्य मध्यदेशं शमानतः। अमाद्वयं चतुरांशं कुंडं माग्नेयमुच्यते। तत्र स्य पंचमं भागं पुराप्रत्या
 दिशि विन्यस्य वेदां शमानतः मध्ये कोणं सत्रं स्पेति शेषः। वेदांशः त्रयोः शः च मातुसत्रां सत्रां
 तपरिचमणेन अष्टचतुराकारं कुंडं माग्नेयं दिशि कुर्यादिति चतुरांशं निमित्तप्रकारः॥
 सर्वोक्तं पायेन समचतुरस्रं कुर्यात् तत्र स्य पश्चिमरेखामध्यात् सर्वरेखानोदिनीं तत्र सत्रं पंच
 मांशाधिकं शनरेखामतिख्यने रूपादरे कोणं सत्रं तुरीयां शोनां छयित्वा तत्रां छनोपरिविन्य

लादे सत्रस्यासर्वोक्तगर्भरेखा मूलविन्यस्तबं प्रांतं परिचम्य वृद्धिर्हता धनिष्ठा धनयवकोणेपे
 वमेव त्वार्धं चरेत्। नतोगर्भरेखां प्रातात् वृत्तद्वयं प्रांतं स्पर्शं सत्रद्वयं निपात्य पिप्पलपत्राकार
 माग्नेयं दृष्टुं सुखयोनिकं योनि कुंडं विदधात्। एवं सिद्धं॥७॥ चतुरस्यैरुर्ध्वैर्भक्तैस्तत्काद्यंतो
 तदंशको मध्ये सत्तां शमानेन कुंडं रवं कुंडं वक्तव्यं। चतुरस्रं तत्रेयैर्द्वैर्भक्तैर्निर्विज्जके आधंतो
 तत्का अवसिद्धं सप्तभागमानेन सत्रं चतुरांशं त्रयं कुंडं सप्तशं कुंडं कुर्यात्। अत्रैवं कुर्यात् चतु
 रस्रं तत्रेन वधा विन्यस्तं प्रथमोत्तिमं च त्रिभागद्वयं परिमृज्य अवसिद्धं सप्तभागद्विमे
 सागर्भरेखा सत्राधनिधाय तस्यैव भागं समकस्यांतिमरेखागर्भरेखां तं निवेशयत सत्रं
 परिचमणेन प्रथमरेखानुस्यं विज्ञातं प्रांतं विर्तोर्ध्वं विस्त्रयेत्। अथ प्रथमरेखा प्रांतः द्वयमपि
 वृत्तार्धं संवेद्य दृष्टिणा दिग्बलितं मुत्तरास्यानि सुखयोनिकं रवं कुंडं सप्तशं कुंडं विदधात्॥८॥
 त्रिभागद्वितीयं मध्ये विन्यस्तं शनरेखां चरेत्। शनं च ये वृत्तायां शत्रयं हृदयं मस्य वेणुने शोचं।
 नेर्ध्वं दृष्टुं वधि कुंडं कुर्यात्। इहायं सप्रहायः सर्ववत् समचतुरस्रं तत्रेन निर्मयोत्तरं चिन
 पश्चिमरेखामध्यातिर्यगवस्थितं सर्वरेखामध्यनेदिनीं तत्र सत्रं तृतीयां भागाधिकं गर्भरेखा

प्रांतात्सर्वोक्तपञ्चिमेखाप्रांतद्वयस्पर्शिसत्रद्वयनिपात्यनैर्ऋतदिशि सर्वाशान्निमुखयोनिर्कंवि
कोणं कुंडं मुत्पादयेत्। एवं च विधीयमाने स्थानं च ये रतीयां शत्रयवृद्धिस्तत्रैव सत्रयमपि नि
ष्पद्यत इति एवं सिद्धं। ७। कर्णाईक्षांशसंन्यासाहृतं कुंडं मेहोदितं। कर्णसत्राईक्षांशसंन्यासा
हृतं कुंडं मेहोदितं। कर्णसत्राईक्षयोऽक्षमांशस्तस्य संन्यासात् सत्पक्त्यासात् वृत्तं कुंडं स्या
दिति। अत्रैष रचनाप्रकारः। चतुरस्रे क्षेत्रे कोणात्कोणं तरगामिनि सत्रस्याईकर्णाईक्षा
वाच्यमष्टधा विन्यस्य मानद्वयोनागस्तावत्तं नागं चतुर्दिक्षु बहिर्विन्यसेत्। ततः क्षेत्रे वर्गद्वयो
सत्रादिनिधाय बहिर्लिप्ताक्षमनागं विन्यस्य तं स्पैव सत्रस्य प्रांतं सर्वतः परिचक्ष्य पञ्चिमेदिशि
स्पर्शान्निमुखयोनिर्कं दत्तं कुंडं कुर्वति। एवं सिद्धं। ८। षड्नागद्वितीये स्पैव अर्द्धार्धः स्यात् षड
क्षेत्रं। क्षेत्रपार्श्वयोः प्रत्येकं षड्नागं दृष्ट्वा वशिष्ठदिशो र्मस्य चतुर्द्वयमुत्पाद्य सत्रं षड्ना
गात् षड्क्षेत्रं कुंडं निष्पत्तिरिति। अत्रैवं संभेदायः। समचतुरस्रं क्षेत्रं षोढा विन्यस्य मानद्वयो
नागस्तावतामानेन क्षेत्रस्य रक्षिणोत्तरपार्श्वं संभेदादृष्ट्वा तदेव क्षेत्रमायात चतुरस्रं
संपादयेत्। अथ निश्चरं क्षेत्रं पार्श्वद्वयरेखास्पर्शनीदक्षिणोत्तराय तां गन्धर्विखारं चयेत्। ततः

[illegible]

सुसमंतादपरमपक्षनागविन्यसेत्। सत्त्वेलांठनात्परितः प्रविशंपंचमं भागावधिरेसा
 न्नातिनतः सर्वे कलांठनोपरिविन्यस्तारेस्त्ररेताविन्यस्तानं स्पष्टं स्पष्टपरिमाणं च वृत्ता
 निसंपाद्य वृत्तातिरेकरेखाः परिमार्जयेत्। ततः प्रथमेष्टके कर्णिका द्वितीये के सराणि वृत्ता
 वेदलमध्यानि चतुर्थेष्टके कोट्यः। पंचमेष्टकाया एतिलुब्धाः अष्टद्वंष्ट्रानि मुखयोर्निर्भं
 पद्युक्तं उत्तरदिशि कुर्माल्। इदानीमेतदेव कुंडं प्रकारान्तरेणोच्यते। वृत्तकुंडं समं चान्यद
 यथान्यप्रकारतः। वृत्तकुंडं पुरास्तत्वाचतुर्थमिषलां न जेत्। उभेधंचतथास्तत्वा कर्णिका
 साधकानवेत्। अथ सिद्धं एतदेष्टलमष्टद्वंष्ट्रं वा। यथाप्रतीयादि शिष्टकुंडमपि हि
 तमिहापितयेस्तत्वा नमधे कर्णिकादियथाविभागपद्युक्तं कुर्वादि। एकां सिद्धं। द्वितीये
 पद्युक्तं ॥ ७॥ अथ वेत्तादिना नृत्तीयः प्रकारः उच्यते। सर्वे वृत्तकुंडमेव आमेरपलं मेखलामव
 धीरुत्पद्यंतश्चतुर्धा न जेत्। वृत्तकुंडमधे अन्यस्यापि समभागस्पष्टतत्रयस्य करणं चतु
 र्धास्ति च विभागः कार्य इत्यर्थः। यतः तत्र मध्ये सार्धभाग द्वयेन विस्तृत्य कर्णिका विधेया उक्ते ५२
 धंचतथास्तत्वेति कर्णिकाया उच्यते मपि सार्धभागेन लुत्वेत्यर्थः। अथ सिद्धेन सार्धभाग द्वये

न के सराति रिकानिदं ज्ञानेव कुर्वात्। एवं चतुर्दशमसदलवा पद्युक्तं कुर्वात्। एकां सिद्धं तृती
 या पद्युक्तं तत्रा द्वादशमं भागं चतुर्दशं तदन्तरे विन्यस्तत्प्रमाणेन दुयं शिम्परं न वेत्। न
 स्तत्करणप्रमाणेन तद्वृत्तांश्चापि जांठयेत्। तत्राष्टसंयोगादष्टा त्रिंशु उच्यते। द्वादशाधा
 विनक्तस्य तत्रेष्टमपावत् द्वादशा भागस्तावतं भागं चतुर्दशं विन्यस्तदन्तरे तस्य तत्रेष्टमस्य
 तरेव हिः। आदेशोऽप्यतरेष्टमोऽन्तरं बहिर्योगोपसंख्यानयोगेति। आपकादन्तरं शङ्को
 प्रबहिर्वचनात्प्रमाणेनेति। तस्य बहिर्यस्तद्वादशा भागपरिमाणेन अपरं द्वितीयं च
 चतुर्धा चतुर्दशं न वेत्। प्रणयेत् कुर्वादि विधानं चतुर्धा स्मिति। एतदेष्टमं प्रणयित्वा त
 स्य करणप्रमाणेनेति जोलाकोलात्तस्य शिस्तं च शस्येष्टपुर्ण इति प्रसिद्धं। इह च तत्रेष्टम
 नृत्तारम्य चतुर्दशं कोलागामिनः। द्वादशमेव चत्वारः। कर्णिका विन्यस्तप्रमाणेन कर्णिका मपि कर्णिका द्वयेनोक्तं।
 तेनाप्यमर्थः। वास्तविकं चतुर्दशं गनं द्वादशावधियवान् कर्णिका वत्तामानेन ननु ज्ञातुं तस्य क
 र्णिका नुजा सुजांठयेत्। अत्र बाधं चतुर्दशं स्यात्। एतेषां कर्णिका मपि चतुर्दशं निजिजनुजा का
 रतया नुजा शङ्को नोच्यते। ॥ ७॥ अथ आशयः। बाधे चतुर्दशं संबन्धिन्येकस्मिन् कोलाकोला

पिमोनं प्रदिष्टं यादृक्कुंडं स्यात्सति संप्रदिष्टात्तादृक्पमेखलाया विदध्यात् स्थापने सर्वकुंडं
 नांधनाय सर्वसिद्धिः सर्वेषु चैतेषु प्रोक्तमाना दधौ गुल्यवादिभ्यस्तु मतिरिक्तं वा विधाय ध्व
 जाय साधनाय विस्तारदेर्घ्यगुणिते अष्टात्रिंशतिर्न केय घेक परिशिष्यते तदा ध्वजाय इति ।
 खाते धिके न वेदो गीदने धेनुधनक्षयः । वक्रकुंडे तु संगपो मराणां निभमेखले । मेखला रक्षितेशो
 कोभ्यधिके धनसंक्षयः । नार्था विनाशनं प्रोक्तं कुंडे यो न्या विना रक्तो अपत्य ध्वं स नं प्रोक्तं
 कुंडं यत्कुंडं वर्जितं । खाते हाने न वेदो गीदपादिना खाता रक्षितक्षणा रक्षित स्पकुंडं स्या निष्ठा
 फलत्वदर्शनादिना खाता दीना मेकक्षणा मनिधीयते । तद्यथा मोहबुद्धिरास्त्रो चड
 विंशतिमं नागं मंगुलं परिकल्पयेत् । चडुर्विंशतिगुलं स कुंडं जनां परिकल्पयेत् । इत्युक्तं ।
 खने तार्थगुल्यमिषयया सड । मुष्टिमानं शतार्धमित्यादिना प्रसिद्धे नैव स हस्तो गुल्यवह
 रेण होमानुसारा कुंडमानं पुक्तं । इयं खातादिमानक यनार्थपरिनामा क्रियते । चिकीर्षि
 तः कुंडं सैनं चडुर्विंशतिधा विन्यस्यानान् चडुर्विंशतिधा विन्यस्यानान् चडुर्विंशतिमो नाग ४४
 स्तवत्परिमाणं मंडलं परिकल्प्य चडुर्विंशत्यां अंगुले हस्तं परिकल्पयेत् । ततस्तेन हस्तेन परि

मितसर्वकुंडं जनां तिर्यक् खातमानं विधाय मेखला सहितं स्प खात स्पते नैव हस्तेन परिमितमर्ध
 मानं विदध्यात् । मध्यमेषु कुंडं जनां गुल्यं तिर्यग्धर्मैरलया सड । जिनां गुल्यं चडुर्विंशतिगु
 लं । प्रतिक्षासारसंग्रहो पंचत्रिमेखलां ध्वं सत्ता । शेषमध्वने न्या विषकर्मणा पुक्तं । या
 सात्खाता करः प्रोक्तो निष्पत्तिः अंगुलेन तु । तिष्यंगुलानि पंचदशांगुलानि । तस्य निम्नत्वं न
 तासां नवांगुलैरिति वक्ष्यमाणत्वात् । मेखलासूत्रपक्षेन वांगुलः प्रथममेखलया मेधं इत्युन
 यो चडुर्विंशतिगुलत्वं । कंगमानमुक्तकालोत्तरो । खाता द्वाष्टे गुलं कं सर्वकुंडं सयविधिः । खा
 तमेखलया रंतरालो अंगुलमानेन कंगमोहा परपर्यायं ऊर्यात् । सारसमुच्चयो खाता द्वाष्टो
 गुलः कंगुल द्वाष्टो मेखलाकमात्रमेखला लक्षणमुक्तं कामिको । सेत्रा को रोन तस्यो हस्तः सात ह
 द्दुर्भागता । मेखलाष्टगुलं ध्वं अंगुला रातु मेखला । सर्वेषां भक्तमामेखले कात्रलाध
 वान् । सेत्रस्य अको रोन द्वाष्टां रोन कुंडं शो हस्तः कंडरा हस्तः कात्वा तद्देहागतः कुंडं स्प
 नार्थरितो मेखलायः द्युविस्तारः । तपारतु नागतः । वक्ष्यमाणेन मेखलया लक्षणः । कार्यः ।
 चिगलामापतिते विखाता मेकांगुलं तप्यमेखलानां छितिर्न वेत् । मेखले कातया हितो न

तसंख्यातमाप्रियोः नृत्तसंख्यापचसंख्या। उक्तं च भयमे। कंगं गुलाक्षिकायां मेखले काण्ड गुला।
 चउ। त्रिदिगुभाय दक्षिणः सर्वत्र शोचनः। यदा उ एकमेखला न दासा विस्तारो सेधाभां जड गुला
 विधेया। एकषडंगुलो सेधा विस्तारो मेखला मतेति पिंगलोक्ते। यदा उ मेखला त्रयपत्तः तदा क
 नेण चउराध गुलमाना कर्त्तव्या। मोरुत्तरं मेखला त्रितयं कार्यकोणरामयमां गुले। कोणा म
 त्वारः रामास्त्रय। यमो द्वौ। तत्र सर्वातिमां गुलामधमात्रं गुला ऊं ५ कं ४ संहिता च। चउरं गु
 लेति। सत्येवं भयममेखलायाः ऊं ५ कं ४ दारम्यनवां गुलसं सेधाः स्यात्तत्त एव हेपि। प्रथ
 माध गुलाया सा ड जता सानवा गुले। मध्यातु अं गुला का खेतृतीया डयमां गुला। मेखलाः पंच
 वाकार्याः षड्पंचाक्षि प्रपत्तकैः। प्रथमा ऊं ५ संहिता आंतरो सेधनवां गुला। बाधे चउरं
 गुले वा अक्षं गुला चउरं गुला। अक्षय मत्वारः पत्तो द्वौ। योनि वत्त एव मुक्तं सयं मुधा। मेखला
 मध्यतो योनिः ऊं ५ दक्षिण विस्तारः। अं गुलमानो हकं गकार्या अक्ष उद ला कृति। प्राग
 म्नि याम्य ऊं ५ नां प्रोक्ता योनि रुद्र शुखाः। शर्वमुखाः स्मृतारोष्वा यथा शो न समन्विता। मेख ४५
 लाया गज देरो ऊं ५ धर्षा ऊं ५ तृतीयां रा विस्तृता योनिः कार्या। अत्रो हरा ह्येन योन्ययमु

अतो कं ४ रा ह्येन योनि मेखला। अं गुलरा ह्येन गुलसंमितमिति पिंगलोक्ते। नारदीये। ऊं ५ अं रा
 प्रविस्तारा योनि रुद्रयतां गुला ऊं ५ धर्षेन उदी र्धस्मा ऊं ५ शे। बोधि पत्रवित्। ऊं ५ शे। तियथा।
 ऊं ५ द्वादशांशेन हो विहित एव योनेरपि द्वादशांशेनो हः कार्यस्तथ। यथा ऊं ५ प्रविस्तृत्त
 यस्या हति बोधि पत्रमधु पत्रां त्रैलोक्य सारो र्देषा स्वर्यां गुलानां तिस्त्रिंशो ना विस्तरेण ड। रकां
 गुलो विता मातु प्रविष्टा मतेरेतया। ऊं ५ न द्वयसमापुकारा चउदलव मता। अं गुल मेखला
 युक्ता मध्ये ला ज्य धृति स्तथा। दत्त रा ह्येन मेखला न स्थापत्रि मोतरे। नवमस्या पि ऊं ५ स्पयो
 निर्दत्त एव खिता। सयं गुला द्वादशां गुलार्धे र्धे। अं शो नेति रतीयां शम्प न विस्तारो एकेनां गु
 लेनो वितां तथा एकेनां गुलेन ऊं ५ मधे प्रतिष्ठा। ऊं ५ न द्वयसमापुक्ते तिस्त्रोक्ता मेय ऊं ५ स्प
 उत्या कृते योनि रुद्र देरा ह्येन तद्वत् द्वयमेव गज ऊं ५ ना कृतिवत्। ऊं ५ न शहीनोक्तं। तेनात्र ऊं ५ न स्था
 कृति मृत्पिं ड यं घट्ट वं वा स्थाप्य मिति प्रा। अं गुल मेखला युक्तेति। एकां गुलमानया मेखला
 पाप विहिते तथ। मध्ये त्वेति यथा स्थापि धनधारणापवित्रं कियते तथा योनि मध्ये पि वि
 लं कृत्तं च मेष मिमाय। दत्त खलेति ह्यन्वि ययाम्य ऊं ५ सु रत्ति एव गे उतराभिमुख योनिः

हिरण्यवर्णाः सन्नेत्रांगगनानसिः। रक्ताः शैलापनेरुष्माः। त्रयारैश्वर्यसुप्रभाः। पुष्टौष्टं
 तिरक्ताः स्यात्तुत्रातेधूम्रविग्रहाः। मध्येश्वरं रूपं त्रयैकात्रायुतरेष्ठितो। रुद्रैश्वर्यातिवाशा
 रक्षितुशेषाज्जयाक्रमः। इच्छाकाम्यविनेदेनजिह्वासप्तस्विर्नुजः। जिह्वावीजनि सप्तात्रैरत्यौव
 गौरवजितो। रेफणस्रस्वरास्तुदोत्रं विंडुशिरान्वितो। यथाः प्रैः अं वं अं अं अं अं इति। शारदा
 तिचक्रैः जिह्वास्तास्त्रिविधाः प्रोक्ता गुणनेदेन कर्मसु। हिरण्यगगनारक्ताः रुद्राः न्यासुप्र
 रुपावि नामता। वक्रैरक्ताः च साधकोपागकर्मसु। राजस्योरसनावले विह्विताः काम्यकर्मसु विधम्
 र्जिस्फुलिगिन्योधूम्रवर्णमनोजवा। जोह्नितात्पाकराज्याकालितामस्य ईरिताः। एताः सप्त
 निमुन्यते कूरकर्मसु मंत्रिजिः। स्वस्वनामसमानासुः र्जिह्वाः कल्पाएतसः। अमर्त्यपिह
 गंधर्वयज्ञनोगापि शाचकाः। सप्तसाः सप्त जिह्वानां ईरिता अधिदेवताः। वक्रैरंगमनून् न्यसे
 त्तासायुक्तेन चार्मना। स हस्तार्चितस्वस्तिर्णाः उत्तिष्ठः पुरुषः पुनः। धूम्रवर्णापी सप्तजिह्वधनु
 र्धर इति क्रमात्। षडंगमनवः प्रोक्ता जातिभिः स हस्तपुताः। मृताग्रहौ तनौ न्यसेत् देशिको जात
 वेदसः। मूर्धास्पपार्धकधंधुकटिपार्धशक्रेषु च। प्रादक्षिण्यवशा न्यसेदुच्यते नायथाक्रमं जात

वेदासप्तजिह्वैः वराहनासां श्लोकः। अथोदरजसंशोभः पुनर्वैश्वानराकृयः। कोमारनेजास्या
 द्विधमुखो देवमुखस्मृतः। ताराग्रप्येपदाद्यासु नमो तास्तावक्रिर्मर्त्यः। आसनं कल्पायिता
 नेमर्त्तिनम विचिंतयेत्। इष्टं शक्तिं स्वस्तिकानि नामुच्येः। द्वाधैर्होत्रिं वारयन् न जपानां हेमा
 कल्पपद्मसंछं। त्रिनेत्रंध्यायेद्वक्रिं बद्धमौलिं नटाजिः। परिधिं चेतस्तोयैर्विशुद्धैर्मयजो
 परि। द्वात्रैरिग्नैर्मध्ये मेखलायां परितस्तरेत्। नित्तिपे। हस्तपरीधान् प्राचावर्जं गुरुत्तमः।
 प्रादक्षिण्येन संहृन्नास्तेषु ब्रह्मादिमर्त्यः। ध्यातवक्रियजे मध्ये गंधाधैर्मनुना मुनावे
 श्वानरजातवेदपदपद्मादिद्वावेदा। जोह्नितात्तपस्यान्ते सर्वकर्मणि साधया वक्रिजो
 याविधिः प्रोक्तो मंत्रपावकवह्नः। मध्येष्वपि कोणेषु जिह्वात्राजारुचो यजेत्। केस
 रेणुक्तमार्गेण हजयेद्गदेवताः। दक्षेपु हजयेन्मर्तिः शक्तिं स्वस्तिकधारिणी। जोकपत्नी
 स्तनी हस्तु हजयेदुक्तवत्तणान्। पश्चादादाय पाणिभ्यां सुकस्तुचौलदधो मुखौ। त्रिश
 प्रतापयेद्भक्तो दर्शनादाय देशिकः। तदग्रमध्यमूलानि शोधयेत्तैर्यथा क्रमात्। गृहीत्वा
 वामहस्तेन प्रोक्षयेद्देहि लेनतौ। पुनः प्रताप्यतौ भक्तिं दर्शनौ विनित्तिपेत्। आत्मनोद

क्षिणेनागेष्ठापयेत्तौकशास्त्रे। आग्न्याग्निः। समादाय प्रोक्तयेदस्ववारिणा। तस्मात्प्रविनिक्षि
 प्य संस्कृतं वीक्षणदिनिः। निरूपय वेगा रान् रुदाते पुनिवेशयेत्। १६ तापनमुद्दिष्टं देशि कैस
 त्रवेदिनिः। मंदी पदार्थयुगलं। आग्नेति स्तान लेक्षिपेत्। गुरु रूदय मंत्रेण पवित्रीकरणं विदं।
 दीप्तेन दर्शयुग्मेन निराग्न्याग्ने सर्वमणा। अग्नौ विसर्जयेदूर्ध्वमग्निधो लेन मिरिते। धृतेन ज्वलित
 रूदार्त्तप्रदर्शना स्त्राणुमा गुरुः। जातवेदसिताम्पसेड्योतनमितं मनं। गृहीत्वा धृतमगारा
 नूप्रपृथ्वाग्निं ज्वलं क्षिपेत्। अंगुष्ठोप कनिष्ठाभ्यां दनौ प्रादेश समितौ। धृत्वा सुनीयादस्त्रेण
 धृतमुत्पवनं विदं। तद्वरुदय मंत्रेण कृशाभ्यामाग्ने संमुखं वृते संज्वनं कुर्या संस्काराः षड्मा
 रितः। प्रादेशमात्रं संप्रयिदं युग्मं धृत्वा तरे। निक्षिप्य नागौ द्वौ कृत्वा पत्तोऽष्टके तरो स्मरेत्।
 वामेनाग्निं नागे दक्षिणे पिग्नां पुनः। सुषुक्तां मध्यातो ध्यात्वा कुर्यादग्ने मयथा विधिः।
 शुवेण दक्षिणां नागा दादायाग्ने रूदा गुरुः। जुहुयादग्ने स्वाहेत्यग्नेर्दक्षिणा लोचने। वामत
 स्तद्वदादाय वामे वक्षि विलोचने। जुहुयादग्ने सोमाय स्वाहेति रुदयाणुना। मध्यादाग्ने समादा ४८
 यवैर्भक्षि विलोचने। जुहुयादया सीपामाभ्यां स्वाहेति रुदयाणुना। स मंत्रेण श्रवेणाग्ने तस्मा

दादाय दक्षिणां। जुहुयादग्ने स्वाहेत्यग्ने रूदयेति न सुषे। स्वाहेति संपान वेद्वागेश्वा
 ग्नां वा कृतीः क्रमात्। रत्नपग्निनेत्रवकाणां कुर्यादुच्चातनं गुरुः। सताराभिर्वा कृतिमिराग्ने न जुहु
 याणुनः। जुहुयादग्ने मंत्रेण कृशा रं देशि कोत्तमः। कर्त्तव्यानादि कावकेः क्रियानिर्वर्तयेत् क्रमात्
 अष्टाग्निराग्न्या कृतिं प्रणवेन सथ कृत्वा कर्त्तव्यानां पुंसवनं सीमं नोत्पन्न पुनः। अनंतरं जान
 क्रमसां। आमकरणं तथा उपनिः क्रमणं पश्चादन्न प्राशनमारितं। चोपोपनयने नूयो मरुना च मरु
 क्रतं। तथोपनिषदं पश्चाद्गोदानो दाहको विधिः। शुनेषु सुर्विवाहताः क्रियास्ताः कुर्यात्। मरुणां ना
 समुद्दिष्टा वक्रैरेण मवेदिनिः। ततश्च पितरो तस्य संस्त्रात्मनि पो जयेत्। समिधः पंच गुरुयाम्
 लाग्रधृत संजुताः। मंत्रैर्जिह्वांगमूर्तिनां क्रमाद्वक्त्रे यथा विधिः। प्रत्यं जुहुयादे क्रमा कृतिं तत्र
 वित्तमः। अवदाय श्रवेणाग्ने चतुर्भुवि विधाय तं। शुवेण तिष्ठते वाग्नौ देशि को यतमान
 सः। जुहुयादग्ने मंत्रेण षोडशे तेन संपदे। विष्टे धरस्म मंत्रेण जुहुयाद कृतिर्दिश। वि
 लोका दिव्य दृष्ट्या तत्रैव न्यरुदां गुजात् गुरुतात्मनि संयो म् कुर्यादध्वविशोपनः। उपरब्धः।
 सामान्यं सर्वत आणा मेतदग्निमुखं स्मृतं। ततः पीठं समभ्यर्चयित्वा या कृता शनो अ

बुधकृतेचैवपाणिमर्षकृवादिभिः। न ऊर्यादग्निधमनं ऊर्यादुवजनादिना। मुखेनैव धमेद
 ग्निमुखादेषमजायते। नाग्निमुखेनेति दुयजोक्तिके योजयति तत्। न विष्णुपुराणे। अमोहि
 तेन पात्रेण दृष्टे स्वेन च पाणिना। वामेन यदुशादूतनांतरिक्षे च कृत्यते। धनायुर्धरैर्यथा
 सोमनाथं दुमध्यमं। साज्जदिवननेन कर्तव्यं वपुनंतथा। वपुनंतं ब्रह्मादिनिर्गमः। वायुपुरा
 णे। कंडनं पयणं चैव नथैवोद्धेयं न सदा। स ह देवपितृणां स्यात् देवानां च त्रिरुच्यते। मरी
 चि। प्रागग्रासमिदो ग्राह्या अस्वर्गानो ह्यपादिताः। काम्येषु वशकर्मदौ विपरीता जिपां
 सतः। विशाणी विद्वान् स्वोक्तवक्त्रशिरः। दार्ढ्यां सूत्रा प्रोक्तं कर्म सिद्धि विनाश
 काः। समिदित्पुत्रुत्तौ। अश्वपुराणे। शमी पलाशम्यगोधस्तैर्वैकं कोद्धवाः। अथोडुबरो
 विस्वचंदनसरलास्तथा। शात्ताश्च देवदारुश्च खदिरश्चेति याज्ञिकः। उदोगपरिशिष्टे का
 त्यायनः। नागुहाधिका कार्या शमिस्तूतया च चित्। न विमुक्ता त्वचैव न स्वका धनपा
 दिता। आदेशा आधिका नाना तथा स्यादिरशाखिका। न स पणसमि कार्या होम कर्म सुजा
 नता। तथा। यथोक्तवस्तु संपत्तौ ग्राह्यं तदनु कारितं यवानां भिक्षो धूमा ब्रीहिणि मिश्रा च फल

आन्यं इव मनादेशो नुहोति विधायते। विष्णुधर्मोत्तरे। दध्यन्ने पयः कार्यं मध्वन्नावेनया
 गुडः। घृतं प्रतिनिधि ऊर्या सर्वा नानेयवः प्रतिनिधिर्न वति। पैत्रायणा यपरिशिष्टे। दर्भा
 नावेकारः प्रतिनिधिः। अथेधमः। पलाशाश्च छत्रं खदिरौ हितकोडुबराणां तदलाने सर्ववनस
 तानां निकेतने नापकनो बराजवृक्षशास्त्रम्परं च कपिष्ठको विदारविनातकस्येष्मांतक
 सर्वकंदकावर्जं। घृतमन्यार्थे प्रतिनिधि स दक्षने दधिपयोवा। इति। स्मृत्यर्थसारे। होमे
 मुख्यो यजमानः पत्नी पुत्रश्च कन्यकाः। रुत्तिकशिष्यो गुरुर्जीता नाग्निनेयः सुतापतिः।
 एतेरेव कृतं यस्तु तद्धुतं स्वयमेव तु। ग्रंथांतरे। शिवार्चनरत्नानित्याजपहोमादिकर्मसु।
 वैश्वदेवो बलिदानं सर्ववर्णं अथ विधिः। स्मृत्यर्थसारात्। ब्रह्मवृक्षे धने चान्नौ सुसमि
 द्धे विधूमिके। सागरे लेलिहाने च होतव्यं नान्यथा च चित्। मोहनोत्तरे। वैश्वानरत्रिसंध्यां
 वैराधये देशिकोत्तमः। सायाह्ने आन्यहोमं च अन्य इव्यागिस्तृणं वक्त्रिहोमं सुगृहं
 नमूध्रिनचनासिके। मूर्ध्नि होमे नवेद्याधिने त्रिधनं वमवाप्तुयात्। नासिका वां मन्त्रपी। सम
 स्तके धनसंस्तयः। सधून्मकलीमित्याहुः स ह्यन्वावाचनासिकाः। धूम्रज्वाला नवेनेत्रं प्र

जलितं मुखं स्मृतं। कनकसिंदूरबालार्ककंक्रमहौदसन्निभः। सुवर्णरेतसोवर्णः शोभनः परि
 कर्तितः। नेरावादित्रिहस्तीधनिर्वहः। नानावपकपुत्रागपाटलायुषिकानिभः।
 पावकस्य शुभो गंधोऽज्ञातयो देशिकोत्तमैः। प्रदक्षिणाशिखावक्त्रेऽनुनातेयाकृतिक्रमे।
 ऊर्ध्वधवलोधूमोवक्त्रोक्तः शुभावरः। रुध्रवर्णो नवेधूमोयजमाननिहंतिवै। चेतो न
 प्राणिहंसाजः पारापतसमस्तथा। रवरसरोयदावक्त्रिः सर्वकार्यनिरुतति। प्रतिवक्त्रो
 तनुजोडुःखदोदेशिकस्पच। छिन्नवृत्ताशिरः कुर्यान्मृत्पंधनपरीक्षया। मुक्तापत्तनि
 जोधूमोपारापतसमप्रभः। हानिस्तुरगजातीनांगवादीनां विशेषतः। एवंविधेषु दोषेषु
 प्रायश्चित्ताय देशिकः। मूलेनाज्येन जुहुयात्तेन शांतिर्न विष्पति। ब्राह्मणान् नोजयेत्
 आदत्ताविंशतिसंख्याया। एवंरुतेषु न विंघातहेतुर्द्विनिवारण। ततः काम्यप्रक्रियात
 मनसा यद्यनाश्रितं। होममुरात्रयं प्रोक्तं मृगाहंसी च स करः। शांतिके वमृगाहे याहंसी पौष्ठा
 ककर्माणि। शूकरी धनिवारे उक्ता मंत्रविदुत्तमः। शूकरी करसंकोचीहंसी मुक्तकनिहिता।
 मुक्तकनिहंतर्जयो मृगा मुदा प्रकाशिता। अथ याने रात्रा धन्ये पौष्टिके कल्याणि मृगाहंसी ५१

कर्त्तिता। अग्निवारादिहोषु मेशूकरी कृष्णावुधैः। शूकरी पुत्रकामाय धनकामाय हंसीनि। मृ
 गामोक्षप्रकर्त्तव्या। आकृती सर्वकामिषु। कृतं यन्मुद्रया हान्त सर्वानि फलं न वेत्। मृत्युमर्थसो
 पयोदधियवापुचसपिरोदनतंडुलाः। होमेषां सनं याते लंपशस्तानिदो वृष्टुः शांतिः शा
 माकृतिवारात्रिणिगोधूमयावकाः। एतेषां तं कुलाहोम्या येषां तं प्राप्तिवंगमा। प्रियंगवः शाखं
 अगोधमाप्रह्वोयवाः। सरूपेणैव होमास्तुः सरूपेणैव वेतिलाः। इत्यंशवेण होतव्यं पा
 णिना करि नृविः। त्रीणि वायवानां वाशतमाकृतिरीष्यते। तद्वत्त्रिगुणं ग्रासो मयूरा
 गरुतिसंस्था। ऊर्ध्वोदुमात्रं तु पिंडरूपनिधीयते। अमुह्यपर्वमात्रं स्यादेव दानवतोपि
 च। मोहनोत्तरे दानकांडे। पूर्वोच्योष्ठसमिधोगोघृतेन परिप्लुताः। होतव्याः शांतिके देवि वृ
 धिर्येन स्फुटानवेत्। समिधो राजहृत्तोष्ठ होतव्याः सन्न कर्माणि। मेघाघृतेन संयुक्ता सह
 देवाभसिद्धिदा। मादिरीमारणे प्रोक्ता कटुते लेन संयुता। होतव्या साधकैरेण मारणे सप्र
 धोमत। उच्चाटने वृत्तहृत्तोष्ठ तिलतैलेन संयुता। उच्चाटयति महीपालशशोलवनकातन।
 अवश्यवशपदे त्रेणि द्वादिमीकसुमं न वेत्। अजाघृतेन देवेशिवशये सचराचरं विक्षेपे

वैवर्कतया उन्मत्तसमिधो मना । अतः सौतेन संयुक्ता विद्वेषेण करपरा । अयुतचक्रादिधोतयु
 गुल्ले च घृतघृत । वरमायातिनाः सर्वा कृतनागागनादयः । जातिनिर्मलिका निवर्गिघृतेन परि
 सुता । सिध्दति कनका सर्वा साधका ये पतति च । करवीरैस्तु स्तैस्तु योषितो वरपमानयेत् । ---
 रुतो होमो अर्थान्न करो नवेत् । पितु मदे रुतो होमो मतिमान् जायते नरः । क --- होमेन राशु
 सिद्धिर्विधानतः । अर्कपुष्पैः सहारोप्ये मंदारैरर्थ संपदः । तथैव पादपुष्पैः गिरिकर्णिसुधैव च ।
 नीतपुष्पैः रुतो होमो अवश्यं वरपमानयेत् । ब्राह्मणास्तु वशं वातिपुष्पैः सुवीच्य स नवेत् । कक्षं
 पुष्पहोमेन यत्तत् । वरपमानयेत् । सोनाग्नं कुंदपुष्पैः सुवश्यं स्तोत्रं लेख्यम् । रूपं च किंचित्पत्रै
 श्च चक्रवर्तिव मंजुजैः । प्रशक्तपुष्पहोमेन सर्वशोकनिवारणं । कर्णिकापुष्पहोमेन प्रजापतिम
 वा भुयात् । विभीतकैः सहारोप्यं वा धिना शो विधीयते । आग्निस्तु चित्तिनकार्यं रसजं वृक्षैः स्तथा ।
 कपिष्ठफलहोमेन रुक्मसिद्धि मवाप्नुयात् । जंबीरफलहोमेन यशः प्राप्नोति निर्मला पात्रसे प्रा
 प्यते रात्रिं आयुश्च त्रजेः फलैः । न्यग्रोधफलहोमेन सर्वसंपदमाप्नुयात् । हण्डिकाफलहोमेन ५२
 रत्नसिद्धि मवाप्नुयात् । पितु मदे फलैः पुष्पैः विद्वेषेण करपरा । इत्याह फलैः सहारोप्यं विधिं चरते ध्रुवः ।

नालिकेसफले होमं देवैः । सिद्धि मवाप्नुयात् । खजूरफलहोमेन राक्षसा वरपमानयेत् । कुवंडफलहोमे
 न वैतालसिद्धिमाप्नुयात् । चपकैस्तु रुतो होमो सिध्दयेत्यस्य रसागणः । तिलैस्तु शांतिकं कुर्यात् मिधुचिंत
 यसंयुतैः । राजिकालवर्णेनैव शालाह्वी च त्र्योकि । शालतालकहोमेन मारयेत् । रिपुजं कुवंडं वि
 त्नामलकहोमेन शत्रुतुल्यो नवेत् । प्रियंगुकंदलीपुष्पैः सर्वसत्त्ववशं नयेत् । हर्षाकृतिलहोमे
 मधुनीतयसंयुतैः रोगं विनाशयेत् । कालमृषुभयादपि । योगरत्नावल्याः । स्तनाह्वी वशो
 आदशातिमारेयथाक्रमं पीतनीलासुणं धूम्रं स्वतं हृष्टं प्रसनं कृतं तत्तद्व्यस्य होमे स्यात्तर्जा
 द्गुह्ययोगतः । ज्वरनशाति सताप उच्चाटो मोहनं क्रमात् । नया चोक्तं रसरत्नाकर मंत्रखंडे ।
 जपस्पृष्टदशांशेन होमः कार्यो दिने दिने । अथवा तत्पर्यंतं होमः कार्यो विपश्चिता । गजहरी रा
 ममधुभिर्वश्येणोष्णिककर्मणि । त्रिकोणे हृत्कुंडे रावायनानि मुखो नवेत् । लवणं केन वा का
 यस्तिर्यगोदं मुखे खितं । कार्यो समस्तुत कांतं तथा पारंगवीजकं । विद्वेषे जुहुयात् । न्यासा
 क्षरोशादिनन । उद्वरकाम्बुचक्षुषं जैर्धृतं ध्रुवैः । उच्चाटनेन रुतं कुंडे जुहुयात् । पावकाननः ।
 अनासर्पिः सिकरी रंजीकपी स स नवेत् । दावाहि नरमां सस्पृसा धरो मरवा सथा । अष्टो

तत्सहस्रं वज्रं देवतां छित्ते हस्तिनाम्पुत्रं च तं नृकथाभारयेष्टिं । अथ वायव्यं यद्वं प्रो
 क्तं मंत्रस्य सिद्धये । तथा होमः प्रकर्त्तव्यः शास्त्रद्वयेन वर्त्मना । श्रुतिना यद्वं वायव्यं ज्ञात्वा
 देवता । सर्वसिद्धिमवाप्नोति नात्र कायविचारणः ॥ इति श्रीनैगमहात्म्ये कायस्थामुंडरा
 जविरचिते आगमसारोद्वारे सर्वमंत्रसाधारणे कल्पचिंतामणौ हविर्द्वयनिरूपणं नामाष्टमं
 दशः प्रस्तावः ॥ १५ ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ संवत् १८६५ ॥ ॥ संवत् १८६५ ॥ ॥ संवत् १८६५ ॥ ॥ संवत् १८६५ ॥
 पौषमासे शुक्लपक्षे १० शनिवासरे तिथिर्बिहारी चंद्रः पञ्चाङ्गगणनेन नक्षत्रं च नक्षत्रं च नक्षत्रं च
 यादृशं पुस्तके दृष्ट्वा नादृशं लिखितं भवति । यदि सुदृढं भवति तदा नक्षत्रं नक्षत्रं नक्षत्रं ॥ ॥ ॥